

Journalen van de Friese schout-bij-nacht Hendrick Brunsvelt, bijgehouden in 1659/1660 rond de Slag in de Sont. Manuscripten aanwezig bij Tresoar, Leeuwarden.

Transcriptie en aanvullingen uit Het Leven van Michiel Adr. De Ruyter, Gerard Brandt, door Theunie Wijnstra. Scans via Hans Zijlstra.

Hendrick Brunsvelt was de zoon van een stadsmedicus te Leeuwarden. In dienst van de WIC te Recife van 1640 tot 1654. Onder Michiel de Ruijter mee in de Slag in de Sont 1659-1660 als kapitein van oorlogsschip De Oostergoo.

Slag in de Sont

Funen/Fyn, In 1658 vindt er een zeeslag plaats in de Sont, tussen Denemarken en Zweden. Hierbij komt Adriaen van Brunsvelt om het leven. Hij is een neef van Hendrick. Holland staat aan de kant van Denemarken om de handelsbelangen te beschermen. Engeland aan de kant van de Zweden.

Omdat de Zweden opnieuw Denemarken bezetten gaat er in 1659 een vloot oorlogsschepen onder leiding van **Michiel Adriaenszoon de Ruijter** richting Sont. Zij moeten admiraal **Van Wassenaer-Obdam** gaan ondersteunen. Deze heeft overwintert in Denemarken. Het werven van de bemanning ging echter niet van een leien dakje. Er waren te weinig aanmeldingen. Men moest er de walvisvaart voor stilleggen. Pas toen de reders 1200 manschappen leverden aan de oorlogsvloot, mocht men weer gaan varen.

Onderdeel van de oorlogsvloot in 1659 is het schip de 'Oostergoo', met als kapitein Hendrick van Brunsvelt. Bij hem aan boord is Poppo van Burmania met zijn compagnie. Poppo meldt dat het schip 60 stukken (kanonnen) had, waaronder 20 halve cartouwen.

Naast **Poppo van Burmania** gingen ook de compagnieën van **Ernst van Aijlva, Sibrant van Walta, Lodewijck van Harinxma, Laes van Groustins, Feijo van Heemstra, Egbert van Entes en (Tjaerd) van Andringa** mee, maar dan op andere schepen.

Bij de landing op het eiland Funen blijken de Friezen een belangrijke rol te spelen. Hun heldhaftigheid zorgt voor de doorslag bij de landing en aanval. Vanaf dat moment wordt Denemarken steeds verder bevrijd en vertrokken de Zweden naar hun eigen land.

Poppo van Burmania verblijft nog enige tijd op het eiland Funen. Hij vaart met een ander schip terug.

Hendrick van Brunsvelt keert in 1660 als Schout-bij-nacht terug. In deze functie moest hij er voor zorgen dat er 's nachts geen schepen stiekum vertrokken. Hij voer dan achter de vloot in een controlerende rol. Kapiteins wilden soms het risico van een zeeslag niet nemen en verdwenen dan in de nacht. Vaak kwam slechts een derde van de bemanning van een tocht terug. Vanwege dat risico bestond de bemanning vaak uit misdadigers en mannen die niets te verliezen hadden.

Na de tocht naar de Sont heeft Van Brunsvelt aan nog enkele andere zeeslagen meegedaan.

In 1667 trouwt Hendrick van Bruynsvelt met **Johanna Adius**. Ze gaan wonen in **Harlingen**. Johanna is dochter van **Adigerus Adius en Maycke van Loo**. Via moeder Maycke bestaat er een relatie met Saskia Uilenburg en daardoor ook met Rembrandt van Rijn.

Hendrick en Johanna krijgen in 1672 een zoon: **Theodorus**.

Hendrick en Geertruijt zijn beide begraven in de Grote of Nederlands Hervormde kerk te Harlingen.

Paleografie Brunsvelt
document 43

Ordere ende rendezous beraempt bij d' Heeren
Vice Admiraels: Michijel de Ruiter, Johan Evertse
uit Zeelandt, ende Jan Cornelissen Meppel uit
Noorder Quartijer.

Eerstelijck van hier onse reijse vervorderen naer
den Orisont, en ofte door mist ofte storme,
iemandt van ons vanden andren geraecten, soo
sal men malcandren op soecken, tussen d' Hoeck
van Schaagen ende de Cleijne Helmt (?), en mal-
candren aldaer in wachten, doch sal ieder sijn
di..oor doen, bij de vlagge te blijven, om alsoo
met meerder macht en aensien te comen op onse
geordineerde rendezoes, tot naeder ordre.
Actum in s'lands schip t'Huys te Swijeten voor
Texel den 21 May 1659.

Verdelingen van s'landts vloot gedestineert
naar den Orisont, in drye esquadrei gezamentlijk
d' Heer Vice Admirael Michiel d' Ruijter, vice
admirael Johan Evertsen, ende Jan Cornelisse
Meppel.

Admirael de heer Vice Admirael Michiel de Ruijter,
den commandeur de Wildt als vice admirael, als
Schout bij nacht Piter van Braakel
Capt Willem vander Zaen, t'schip
Capt Dirck Scheij, t'schip
Capt Jacob van Meuwen, t'schip
Capt Jacob Swart v: Amsterdam, t'schip
Capt Baernt Cramer, t'schip
Capt Jan Roeteringh, t'schip
Capt Alhert Mathijse, t'schip
Capt Hendrick Godtskens, t'schip
Capt Hendrick Adriaens, t'schip
Capt Allart d'Graeff, t'schip

Commandeur Jan Lenarts met sijn brander
Commandeur Jacob Wiltschut met sijn brander

Het esquadre vande Heer Vice Admirael de
Ruijter sal gestadigh d'wimpel van de groote
stenge laten waeye.

Uit het leven van Michiel de Ruiter, Vierde boek.

Vanaf pagina 326.

I.v.m de oorlog met de Portugezen werd in 1658 besloten een oorlogsvloot uit te rusten.

De vloot die men toen naar Portugal zond, wordt in onderstaande lijst beschreven:

Bevelhebbers	Scheepen	Geschut - Man
De viceadmiraal De Ruiter	'T Huis te Zwieten	64 - 230
De Kommandeur De Wildt	De Luipaardt	60 - 215
Kapitein Pieter van Braakel	'T Huis te Kruiningen	54 - 180
Dirk Verveen	De Prins te Paardt	50 - 170
Abraham van der Hulst	Hilversum	50 - 170
Jan Gideonszoon Verburg	Amsterdam	50 - 170
Gilles Matthyszoon Kampen	De Dom van Utrecht	42 - 150
Willem van der Zaan	'T Zuiderhuis	42 - 150
Isaak Sweers	Gouda	42 - 150
Henrik Huiskens	Doesburg	42 - 150
Dirk Schey	Kampen	42 - 150
Gerbrandt Schatter	De Vreede	42 - 150
Ewout de Mooy	De Provincien	42 - 150
Jeroen Adelaar	'T Raadhuis van Haarl.	42 - 150
Jakob van Meeuwen	De Burg van Leiden	42 - 150
Ysbrandt de Vries	De Harderin	34 - 130
Jakob Tronquoy	Zeelandia	32 - 110
Pieter van Zaalingen	De Harder	30 - 120
Adriaan van den Bosch	De Bul	28 - 120
Pieter Salomonszoon	De Fasant	28 - 110
Jan Roetering	De Harder	28 - 115
Niklaas Marrevelt	Overyssel	28 - 110

Behoeft- en waterscheepen:

Steven Kuiper

Dirk Lisl

Pagina 328:

De Viceadmiraal de Ruiter voerde op deezen tocht, door last van de Raaden ter Admiraliteit, weêr de vlag van boven, als Admiraal:

de Kommandeur De Wildt op de voorsteng, als viceadmiraal:

en de Kapitein Pieter van Braakel op de kruissteng, als Schoutbijnacht.

Pagina 331-332:

1658

Een zomerstorm veroorzaakte schade en zorgde er voor dat de vloot uiteen dreef. Men was genoodzaakt een Engelse haven in te varen. Ondanks dat het oorlogsscheepen waren, was men hen goed van dienst.

Kapitein Adelaar (luitenant) werd terecht gesteld vanwege moedwillig verzuim voor en tijdens de storm.

Hij was ondanks de medling dat hij aan boord moest komen, in de herberg blijven zitten tot de storm hen

verraste. Hij werd veroordeeld tot het vergoeden van de schade, uit zijn verdiende gaadje, en gedurende de ganse reis in zijn dienst geschorst en uit het schip gezet.

Ook waren er toen enige bootsgezellen op het land geraakt en weggelopen. 24 werden achterhaald en weer aan boord gezet. Ze werden tot hun straf in bewaring gezet.

Pag. 332-333

Voor de monding van de rivier Lisbon aangekomen bleek dat ze te weinig watervaten hadden ingeslagen. Bovendien bleek na aanhouding van een aantal schepen dat er zo goed als vrede tussen Portugal en Holland was gesloten.

De Ruiter liet enige schepen vrij en verzocht om levering van Portugese vruchten. Men liet de verversing van duizend lamoenen en even zoveel oranjeappelen volgen.

pagina 336:

De Ruiter bleef de inkomende schepen op de rivier controleren. De Portugezen ondernamen geen actie. Zij wilden hun vloot niet in gevaar laten komen.

Midden juli werd besloten binnen de kaap of uithoek van Sint Vincent te zeilen, de schepen daar schoon te maken, de waterscheepen te ontlossen, en onder geleide van kapiteinen De Mooy en van Zaalingen, naar Kadix te zenden om ander water te halen.

Hier werd ook krijgsraad gehouden en rechtspraak gehouden over de 22 die in Duins waren weggelopen.

Drie liepen het gevaar met de koord (strop) te worden gestraft. Maar omdat ze die straf niet gewoon waren zo streng te zijn, werd besloten de 3 te veroordelen tot kielhalen. (**pagina 337**) D.w.z. met een touw onder een schip door halen met het risico op gebroken ledematen en een gebroken hoofd/nek.

Bovendien werden ze voor de mast gelaarst. D.w.z. : met een end touw geslagen of gegeesselt. Voorts kreeg men een boete van 3 maanden gaadje, met de kosten.

De andere 19 liet men 3 maal van de nok der ree lopen, of in zee vallen, en daarna gelijk de vorigen strengelijk "laarzen", met verbeuring van gelijke gaadje. Dit vond plaats op drie schepen: die van viceadmiraal De Ruiter, die van kommandeur De Wildt en op dat van Schoutbijnacht Van Braakel.

Pag. 340-341:

Het schip van kapitein Schatter vaart midden in de nacht door onachtzaamheid van de stuurman, tegen het schip van De Ruiter. De boegspriet van De Ruiter brak bij de woeling af. Zijn galjoen werd zeer beschadigd. Een ankerstok brak aan stukken en 2 stukken sprongen uit de rampaarden. Hierdoor vond men zich genoodzaakt het schip naar Kadix te zenden voor reparatie. De stuurman werd gestraft met het verlies van al zijn verdiende gaadje.

De viceadmiraal ging over op het schip van Van der Zaan.

Pag. 341:

De Ruiter gaat de strijd aan tussen Barlengas en Roxent. De schepen van Van der Zaan, waar De Ruiter zich op bevond, raakte beschadigd. Ook die van kapitein Schatter en kapitein Sweers.

pag.345:

September: Beschadigde schepen door hard weder. Men moest wel 6 schepen naar Kadix sturen om te laten herstellen: Schoutbijnacht van Braakel, kapiteinen Van der Zaan, Sweers, Van Meeuwen, en den L. Kapitein Jan Adelaar, die op het schip van zijn vader, en Kornelis Joosten Smient, die op dat van Verveen (om hun beider afwezen) gebodt.

De Ruiter had last op tot den lesten october bij de kust te blijven.

pag. 346:

Er wordt besloten koers te zetten naar de Bajoonse eilanden om daar de schepen schoon te maken en vers water in te slaan. Eind september was men weer voor de rivier van Lisbon.

De 9e oktober voegt Kapitein Braakel zich weer bij de vlag. Dezelfde dag werd het schip van kapitein Van Zaalingen, daar, ter zaake van zyne dodelijke ziekte, de Luitenant Willem de Bly op gebodt, naar Kadix gezonden, om nevens de kapitein De Vries de koopvaarders te geleiden.

Ook moest men Kommandeur De Wildt (omdat zijn schip tussen wind en water zoo was bedorven en van den worm gegeten, dat het met storm of winterweer geen zee zou kunnen bouwen), toestaan naar het vaderlandt te zeilen.

Men beval kapitein Schatter, die, niet lang geleden, voor Kadix, door het stooten op den Diamant, was beschaadigt, met hem te vertrekken; om hem, indien zijn schip iets quaadts moght overkomen, te kunnen helpen. Ook de twee waterschepen gingen mee. (pag.347)

Pag. 347:

na hun vertrek verstondt hy uit eenige Fransche en Engelsche scheepen, dat de Heeren Staaten een oorlogsvloot onder 't gebied van den Heere Van Wassenaar naar Denemarken zouden zenden, of hadden gezonden, en dat de professor Kromwel te Lonen was overleeden. Hy bleef noch, met 16 schepen op de kust van Portugaal, en ontrent de rivier van Lisbon, kruissen, tot den 25e oktober, zonder eenige vyandtlyke ontmoetinge.

Toen besloot hy, dewyl de tydt verloopen was, en zyne ordre hem naar huis riep, te vertrekken. Hy deed sein, op dat de kapitein Verburg, die met 6 scheepen een groot stuk in de wind voor hem was, zou af koomen: stellende, toen de vloot byeen was verzaamelt, den koers naar 't vaderlandt, en quam zonder tegenspoedt den twaalfden van November behouden binnen Texel.

pag. 348:

Eerst werd de L. Admiraal Van Wassenaar, en daarna de viceadmiraal De Ruyter met oorlogsvloten naar Denemarken gezonden.

Pag. 351:

Vrede gesloten tussen Zweden en Denemarken op 28 februari te Tostrup en op 8 maart (1658) nader overzien en voltrokken te Rotsschildt. Dit verdrag was ten nadele van Denemarken, maar ook voor de Staat der Verenigde Nederlanden. Men had onder andere vastgesteld:

dat ze nooit zouden toelaten dat eenige vreemde oorlogsvloot door de Sondt of Belt in d' Oostzee zou koomen.

Verder moest de Koning van Denemarken vele landen aan de Koning van Zweden overgeven.

pag. 352:

De Koning van Zweden was niet te vreden en viel Zeelandt weer binnen, en met Coppenhagen heel Denemarken te bemachtigen. Zeggende dat de Koning van Denemarken het verdrag niet ten volle na kwam.

Er was ook twist over het punt van uitsluiten van vreemde oorlogsvloten uit de Oostzee. Dit verstonden de Denen anders dan de Zweden.

De Heeren Staaten, verstaande dat de kroon van Denemarken voor de tweedemaal aan een zijden draad hing, en vreezende dat de Koning van Zweeden, Denemarken vermeersterde, Hollandt in de Oostzee de wet zou stellen, beslooten, de Koning van Denemarken in zynen hoogen noodt by te staan, en zo veel oorlogsscheepen, als men in der yl kon toerusten en by een krygen, onder den Heer Van Wassenaar L. Admiraal van Hollandt, en de viceadmiralen Witte Korneliszoon de Wit en Pieter Floriszoon, (de viceadmiraal De Ruyter was toen nog op de kust van Portugaal) met achtendartig vaandelen landsoldaaten te voet, ruim tweeduizend man in getal, onder t'bevel van den Kornel Puchler derwaart te zenden: om dat volk ten deele in Kopenhagen, en ten deele in Kroonenburg, het kasteel van de Sondt, te brengen.

De Heer Van Wassenaar had last, om de ingezetenen van de verenigde Nederlanden en de koophandel in

de Oostzee van alle overlast te bevrijden: de Koning van Denemarken bij te springen, en tegen het geweld van de Koning van Zweden bij te staan, de hulpbenden binnen Kroonenburg en Koppenhagen te helpen: de scheepen, goederen, en personen van s'landts ingezetenen: by de Zweeden aangehaalt en opgehouden, te verlossen: de Zweedse oorlogsvloot, indien hij ze aantrof, met kracht aan te grijpen, en waar 't doenlijk te veroveren en te vermeesteren. Maar ingevalle de stad Koppenhagen en 't slot Kroonenburg voor zijn komst mocht zijn vermeestert, dan zoude hij zich met den vloot ontrent de rijken van Denemarken of Zweden blijven onthouden, en nader last van hunne Hoog. Moog. afwachten. Deze order was de 14e van september getekend. Daarna werd op de 19e oktober de L. Admiraal aangeschreven dat hij ook het overscheepen van de Zweeden op Holstein of Jutlandt zou trachten te beletten.

En anderen die de Koning van Denemarken wilden helpen, ook de helpende hand te bieden.

Pagina 354/355:

Ondertussen werd het slot Kroonenburg de 26^e september (1658), na een beleg van 3 weken, aan de Zweden overgegeven.

De Hollanders moesten proberen de Koning te ontzetten. Op de 3^e dag van november ging de vloot o.l.v. Van Wassenaar, achter de Lap, een zandt zo genoemd, voor de Sondt gelegen, voor anker. De Hollandse vloot lag ongeveer 4 dagen achter de Lap, wachtende op een goede wind. Op de 8^e november begon de wind uit het Noorden te waaien. De vloot werd in drieën opgedeeld. Men voer in het midden van de Sondt tussen de kastelen Kroonenburg en Elzenburg. Van beide zijden werd het geschut op de schepen afgevuurd. De schepen die het midden hielden werden niet of nauwelijks door de kogels geraakt. Daarna begon tussen 9 en 10 uur de strijd.

Pag. 357:

Viceadmiraal Witte Korneliszoon de Wit, werd na het tonen van uiterste dapperheid, dodelijk gewond, en zijn schip, bij gebrek aan bijstand, veroverd.

Ook liet er de viceadmiraal Pieter Floriszoon, kloekmoedig vechtende, met zijn kapitein en 36 matrozen, het leven.

De heer Van Wassenaar kon zijn voeten door de jicht bijna niet gebruiken, maar liet zijn stoel voor de grote mast plaatsen en weerstondt het Zweedse geweld. Hij lag gedurende 2 uren onder vuur door 3, sommigen zeggen 7, grote Zweedse schepen. Hij werd op verschillende plaatsen onder water getroffen, er stond 5 of 6 voet water in en boven brand in de boeg. Zijn wandt aan stukken en zeilen aan flarden geschoten.

Kapitein Aart van Nes was een der voorsten die hem te hulp kwam en zich manhaftig gedroeg. Zijn schip werd aan zeilen en rondhout zodanig beschadigt, dat het zich nauwelijks kon roeren. Hij had 30 doden, en daar onder 10 Zweden, die uit een schip dat zonk waren gebergt.

De kapitein Jan van Kampen poogde ook tot bij de L. Admiraal door te dringen, en kweet zich met ongemene dapperheid. Zijn grote mast viel over boord. Zijn paviljoen, wandt en boorden werden weggeschoten, en hij had meer dan 2 uren brand in het schip.

Pag. 358:

In die tijd liep de Heer Van Wassenaar groot gevaar om te zinken, of te verbranden. Hij had op zijn schip 37 doden, en omtrent 100 gewonden. Doch hij kwam alles, door voorzichtig beleid en dapperheid te boven. Ook vond hij zich zeer gesterkt door zijn Onderkapitein, Egbert Meeszoon Kortenaar, die wel diep deelde in de eer van de overwinning, ten dien daage zwaar bevochten.

De Zweedse Admiraal Wrangel, de viceadmiraal Bielkenstern en anderen werden door het Hollands geschut zo doornagelt, dat zij uit de vlag moesten wijken.

Drie Zweedse schepen werden veroverd, en acht in de grond geschoten of verbrand. De Hollanders verloren niet dan 't schip van De Wit, Brederoode, dat gelijk gezegd is, te gronde ging.

De Zweeden hadden over de duizend doden in hun vloot, de Hollanders omtrent 400, met veel gewonden. Ook bekwamen ze omtrent 450 Zweedse gevangenen.

De strijd duurde ongeveer 5 of 6 uren, tot dat de Zweedse schepen afweken, of loefwaarts bleven liggen, zonder op de Hollanders, die door de wind en stroom van zelf afdreven, meer af te komen.

De Heer van Wassenaar, ziende dat de Zweeden bleven liggen, zette zijn koers met de zijnen naar 't eiland Huena, of Ween, vermaardt door het slot Uranienburg.

Pag. 359:

Dit eiland ligt in de Oostzee, omtrent anderhalve mijl van de Sondt, tussen Zeelandt en Schoonen. 'T Was in het vallen van de avondt toen de Hollanders, van gins zijde van dat eiland komende, van de heer Bielke, Admiraal van Denemarken, met enige schepen zijn ontmoet, die zich bij hen voegde; en te voren door de sterke Noorden windt was belet zijn deel inde strijd te hebben.

Zij zeilden toen noordoost aan, en kwamen ten einde van 't Bosch, een plaatze, op de kust van Zeelandt, tussen Elzeneur en Koppenhagen, gezamenlijk ten anker. Hier deed elk over nacht en dagh zijn best om de gaten te stoppen, en zich weer klaar te maken. Doch sommigen waren zo reddeloos en masteloos, dat men genoeg te doen had om ze naar Koppenhagen te slepen.

Omtrent 20 bevelhebbers en kapiteinen hadden zich, zeit men, in dien scheepstrijd dapperlijk gekwet: en onder deze noemt men den Heer van Wassenaar, de Viceadmiraal De Wit en Pieter Floriszoon: voorts de Schoutbijnacht Jan Aartszoon Verhaaf, en de kapiteinen Aart van Nes, Jan de Liefde, Jakob Boshuizen, Jan van Kampen, Dirk Krynen Verveen, Evert Antoniszoon Marre, Joris de Kaulery, Marten Degelekamp, Gerrit Femsz, Adraan Houttuin, Klaas Valehen, Klaas Bakker, en Adriaan Bruinsvelt.

Behalve de Vice admiralen de Wit en Pieter Floriszoon, twee grote zeehelden, sneuvelde ook de kapiteinen Adriaan Bruinsveldt, en Dirk Verveen: doch Verveen, omtrent het eilandt Ween gekwetst, overleedt daarna te Koppenhagen.

Pag. 360:

Ter zelve tijd zag men blijken van Zweedse edelmoedigheid, betoont omtrent het lijk van Viceadmiraal De Wit: dat, door last van zijne Majesteit van Zweeden, met wit satijn bekleed, in een doodskist, die met rou en met de wapenen der overledene was behangen, werd geleidt, en voort, met een zwart geverfd galjoot, dat zwarte wimpels liet afwaaien, aan den Heer van Wassenaar gezonden.

Daarna werd dit lijk, nevens dat van den Viceadmiraal Pieter Floriszoon, naar Hollandt gevoerd. De Wit te Rotterdam, en Pieter Floriszoon te Hoorn. Ze werden met heerlyke roustaatsyen, en op 's landts kosten, ter aarde gebracht.

Pag. 361:

Daags na de slag (9 november) kwamen de Hollandtse schepen, die de soldaten, lijftoght, en andere behoeften voerden, voor Koppenhagen. De Kornel Puchler werd, met de landsoldaten, toen aan land gezet, tot grote blijdschap van de Koning, en zijne onderzaten; die weer aamtoght schepten, door de bijstandt der Hollanders. Door dat ontschepen der landsoldaten en lijftoght te Koppenhagen, werd het oogmerk van de tocht bereikt. Dat was de winst van de bevochten zege, en strekte tot behoudenis van de belegerde stad.

Van Wassenaar ging over op het schip Duivenvoorde.

Hij liet zich op de vierde dag na de slag bij Koppenhagen aan landt zetten. Toen hij zich vanwege zijne onpasselijkheid enige dagen thuis moest blijven, kwam te Koning hem bezoeken om hem te bedanken.

Van Wassenaar kreeg het bevel van de Heeren Staaten om de veroverde Zweedse oorlogsschepen over te dragen aan de koning van Denemarken. S' landts schepen werden alleen Denemarken ter hulp aangeboden.

Pag. 364:

Omtrent dezelfde tijd hadden de Heeren Staaten besloten nog 4000 soldaten, met den Kornel Willem Killegreuw, onder geleide van 4 oorlogsschepen, naar Denemarken te zenden. Voorts werd goed gevonden, den Heer Van Wassenaar met de zwaarste schepen t'huis t'ontbieden: en dat, op verzoek van de Koning, 12 van s'landts schepen zouden overwinteren.

Men verstondt ook dat de Viceadmiraal De Ruiter daar over het gebiedt zou hebben, en dat hij zich ten dien einde, met de 4000 soldaten, die men naar Koppenhagen zou voeren, derwaarts zou vervoegen, en over de 4 oorlogsschepen, tot hun geley dienende, desgelyks gebiedt.

Ten dien einde hebben de Heeren Staaten den Viceadmiraal De Ruiter, eerst een lastbrief, den 30^e van november getekent, ter hand gesteld: en daarna (1 december) nog de afschriften van enige stukken toegezonden.

Pag. 365:

'T had zijn zwarigheid den Viceadmiraal De Ruiter, met zoo weinig schepen, op dien tocht te wagen. Dan niettemin werdt hem den vijfdien van december, toen het fel begon te vriezen, door de Heeren Raaden ter Admiraliteit belast, zich ten spoedigsten naar Texel te begeven en met de schepen van Van der Zaan, Roetering, Richewyn, en 't schip van wijlen den Kapitein Pieter van Zaalingen, en de tien sluitschepen met soldaten, zo haast als doenlijk was zee te kiezen.

Pag. 366:

Doch de zesde werd besloten na beraadslaging der Heeren Staaten, het vertrek van De Ruiter en Kornel Killegreuw uit te stellen tot nader order.

Men vernam dat de Engelse oorlogsvloot, die men naar de Sondt zocht te zenden, in zee was.

Derhalve werd Van Wassenaar belast met de hele vloot in Denemarken te overwinteren. Ook werden de 4000 soldaten, die in Texel lagen, ontscheept en in de nabijgelegen steden van Noordthollandt en Vrieslandt, gedurende de winter, verdeelt en geherbergt, tot dat de voortydt zou toelaten hen over te voeren.

Ter zelve tijd kreeg men bericht dat de Engelse vloot door tegenwindt, die gedurig met de vorst uit het oosten woei, weer in Engeland was teruggekeerd, doch in het kort weer zee zou kiezen.

Pag. 367:

In het volgende jaar (1659) vonden de Heeren Staaten (wetende dat de Engelse zeemacht in de Sondt lag te wachten) het niet geraden om de gemelde hulpbenden van 4000 man met zo weinig oorlogsschepen naar Denemarken te zenden, maar tot dien einde een aanzienlijke oorlogsvloot, tot hun geleide, toe te rusten.

Doch men kon bezwaarlijk te dier tijd matrozen tot dien tocht bekomen. Daarom werd door de Heeren Staaten goedgevonden, dat men de Groenlandtsche vaart en walvisvangst voor dit gehele lopende jaar zou verbieden, op verbeurte van de schepen of dezelfde waardy.

Maar enige reders op Groenlandt hebben aan Hunne Hoog.Moog.aangeboden dat ze 't getal van 1200 welbevaare matrozen, op de gaadje van 15 gulden ter maand, in dienst van de Staat zouden leveren, om op de vloot gebruikt te worden; met verzoek dat men hun schepen, onder dat beding zou toelaten op hunne nering op Groenlandt te varen. Waarop de Heeren Staaten de gemelde vaart, onder die voorwaarde, aan de gemelde Reders, bij een ander plakkaat, toelieten: doch aan andere Reeders, die zich dien last niet zouden willen onderwerpen, op verbeurte van schip en goedt verboden.

Ook verboden ze met eene het uitlopen van de verdre schepen; zoo ter koopvaardy als ten vrybuite toegerust: als mede alle werving van matrozen, ten behoeve van byzondere Reeders, op peene van

hondert gulden voor yder man, die ze werven zouden, te verbeuren: ten einde dat de Staats door dit middel meer bootsvolk, tot bemanning van hunne schepen, gedient zou mogen worden. De beloofde 1200 matroozen werden binnen weinig dagen geleverd.

Pag. 368:

Lijst der oorlogsvlote toegerust in den jare MDCLIX, om naar Denemarken te gaan.

Schepen wegens d'Admiraliteit t'Amsterdam

Bevelhebber	Schepen	stukken – man
De Viceadmiraal De Ruyter	't Huis te Zwieten	64 – 280
De Kommander De Wildt	Oosterwyk	60 - 250
Pieter van Braakel	Kruiningen	54 - 230
Jan Gideonszoon Verburgh	Amsterdam	54 - 225
Willem van der Zaan	Tydtverdryf	50 - 225
Isaak Sweers	Koelvorden	50 - 225
Dirk Schey	Stadt en Landen	50 - 225
Gerbrandt Schatter	Prins te paardt	52 - 225
Jakob van Meeuwen	Hilversum	52 - 225
Ysbrandt de Vries	Gouda	40 - 190
Jakob Swart v. Amsterdam	De Vrede	40 - 190
Jakob Swart van Edam	De Dom van Utrecht	40 - 190
Jakob van Berchem	De Tromp	40 - 190
Henrik Gotskens	'T Raadthuis van Haarlem	40 - 190
Jan van Amstel	De Provincien	40 - 190
Allart Matthyszoon	Kampen	40 - 190
Albert Klaasz. de Graaf	Marsseveen	40 - 190
Barent Kramer	Hollandia	44 - 190
Jan Roetering	De Burg van Leiden	40 - 190
Jan Richewyn	'T Zuiderhuis	40 - 190
Hugo van Nieuwhof	Doesburg	40 - 190
Jan de Haan	Haarlem	40 - 190
Hendrik Adriaanszoon	Gelderlandt	40 - 190
Joost Verschuur	Leeuwarden	36 - 150

Pag. 369:

Schepen uit de Maas:

Marinus de Klerk	Prins Maurits	44 - 191
Jakob Simonsz. de Wit	Utrecht	44 - 191
Adriaan Pols	Gelderlandt	40 - 175
Laurens Heemskerck	Kleen Hollandia	48 - 212

Uit Noordhollandt:

... Noblet	D'Oranjeboom	36 - 140
------------	--------------	----------

Uit Zeelandt:

De Viceadm. Jan Evertsz	Op het schip van	
Kapitein Jan Matthysz.	Zeelandia	54 - 263

Kommand.Kornelis Evertsz	Vlissingen	42 - 175
Frans Mangelaar	Utrecht	44 - 175
Jakob Pens	Middelburg	42 - 175
Leyn Pikke	Veere	42 - 175
Jan Thyszoon	Dordrecht	40 - 175
Bastiaan Tuineman	Zierixzee	40 - 175
Uit Vrieslandt:		
.... Bruinsveldt	Oostergo	54 - 200
Jan Jansz Vyselaar	Westergo	45 - 157
Albert Pietsz de Boer	De Steeden	42 - 190

De Gemachtigden van de Provincie Zeelandt verzochten dat Viceadmiraal Johan Evertszoon in de aanstaande zeetocht de rang en vlagge mocht worden opgedragen. De Heeren Staaten Generaal vonden dit goed en verstonden dat, gedurende de tegenwoordige zeetocht, in de beraadslagingen van de Scheepskrijgsraad, en andere voorvallende zaken, na de Heer Van Wassenaar, L. Admiraal, de Viceadmiraal Johan Evertszoon de eerste rang en stem zou hebben, en na hem de Viceadmiraal De Ruiters. Welverstaande dat bij overlijden, zware ziekte, afwezen, of enige andere ontgelentheit van de Heer Van Wassenaar, de Viceadmiraal De Ruiters het Opperbevel over de hele vloot van de Staat zou hebben.

Pag. 370:

Op de 15e mei stelden ze de Viceadmiraal De Ruiters tot Kommandeur, of Opperbevelhebber over de gemelde vloot, met last om zich met de zelve onder de vlagge van de Heer Van Wassenaar, L. Admiraal, te vervoegen.

Hij kreeg hierbij schriftelijke instructies van de Heeren Staaten Generaal.

pag. 376:

De Kornel Killegreuw werdt door de Heeren Staaten door zekere instructie of berichtgeving, bevolen op wat voor wijze hij zich met 40 vaandelen landsoldaten op s'landts vloot zou begeven. En voorts, dat hij zich met zijn hoge en mindere bevelhebbers en soldaten, te Kopenhagen komende, ten dienste van de koning van Denemarken zou laten gebruiken, volgens de last en ordre die hun van dezelve koning gegeven zou worden.

Het afschrift van hetgeen de Heeren Staaten aangaande de rang der Viceadmiraal hadden besloten, werd de heer De Ruiters, nevens zijn lastbrief, om over de vloot te gebieden, en het berichtschrift daartoe dienende, de 17e mei tegelyk in Texel aan zyn boordt ter hand gesteld.

hij was dezelfde dag onder zeil om uit te lopen, maar dit werd hem door een zware mist belet. Het liep nog tot de derde dag aan, eer hij, met de oorlogsschepen van Amsterdam en 't schip uit Noordthollandt, benevens vier branders, 8 behoefluiten (die allerlei behoefte van leeftoght, scheeps- en oorlogstuig hadden geladen), 2 Deense Koningsschepen, 2 Dantziker en 4 Deense koopvaarders, samen 45 zeilen, buiten gaats raakte.

De 4000 landsoldaten waren over de vloot verdeeld.

De volgende dag voegden zich 7 Zeeuwse schepen, en 3 schepen uit de Maaze onder Texel onder de vlagge.

Pag 377:

De 3 Vriesche schepen kwamen anderen daags bij de vloot, met 2 behoefschepen, een fluit met

soldaten, en een galjoot. Bij de Maasschepen kwamen 3, en bij de Zeeuwen waren 2 behoefte schepen. Daar waren ook nog 3 behoefte schepen uit Noordholland: en De Ruiter had 3 galjoots bij zich, om af- en aan te zeilen. Hierbij voegden zich nog 10 koopvaardij schepen, die naar Koppenhagen en Koningsbergen wilden, zodat de vloot (daar nog een oorlogsschip uit de Maas aan ontbrak) nu bestond uit 83 zeilen. De Heer Jan Korneliszoon Meppel, die, in plaats van Viceadmiraal Pieter Floriszoon, tot Viceadmiraal van Hollandt, onder 't Kollegie van ter Admiraliteit in Noorderkwartier, was gekooren, hield zich vooreerst op het Noordhollandtsch schip den Oranjeboom.

Daarna verdeelde de Viceadmiraal De Ruiter de vloot in 3 esquadres: het eerste onder zijn eigen gebiedt, het 2e onder het bevel van Johan Evertszoon, en 't derde onder Meppel.

Pag. 378:

Hij oordeelde dat deze oorlogsvloot, die nu onder zijn gebiedt stondt, zodanig was (zowel ten aanzien van de grote en bekwaamheid der schepen, als van de menigte van het zwaar geschut, en het bevaare volk) dat diergelyke, tot dien tijdt toe, in 't vaderlandt nooit was uitgerust.

Onder tusschen waren er onderhandelingen geweest tusschen de gezant uit Vrankrijk, de Thou, en de resident van Engeland, Downing, op hunne voorstellingen in Den Haage. Na vele bijeenkomsten en beraadslagingen werd op 21 mei een verdrag van overeenkoming gesloten en getekent.

Pag. 379:

Op grond van het Rotschildsche verdrag, maar het uitsluiten der vreemde oorlogsschepen en vloten zou uit het verdrag worden gelicht.

Her derde punt van dit verdrag bond De Ruiter voor enige tijd de handen, en werd hem een afschrift door een galjoot nagezonden, en de 23-ste van de maand tussen 't Vlie en 't Doggerszand behandigt.

Pagina 384:

De Ruiter mag gedurende 3 weken geen van de beide koningen hulp of assistentie bieden. Ten tweede mag hij zich tegen hun niet vijandelijk gedragen. Ten derde zal hij zich met geen van beide vloten conjugeren. Ten vierde mag hij zich niet conjugeren met de vloot van de Staat. Ten vijfde mag hij niet inlopen of trachten in te lopen met zijn onderhebbende vloot te Koppenhagen. Ten zesde mag hij met dezelve vloot niet in lopen op de Oostzee.

Pag. 385:

Hij mag echter zelf beslissen waar hij deze tijd, zeilende of voor anker, door brengt. Als de drie weken zijn verstreken, dat hij zich op de zekerste, bekwaamste en gevoeligste manier zal kunnen conjugeren met 's landts vloot, jegenwoordig zijnde onder de vlagge van de voornoemde Heer van Wassenaar, L. Admiraal. Hij zal daar, zo veel doenlijk, met de Heer Wassenaar zal corresponderen.

Pag. 386:

Mocht De Ruiter na de drie weken constateren dat de Engelse vloot zich samenvoegde met de Zweedse vloot, of de Zweedse koning assisteren, of zich vijandelijke gedragen tegen de Koning van Denemarken, dan zal hij hebben te reguleren naar zijne instructie, zonder aan bovenstaande orders als dan gebonden te zijn.

Pag. 390:

De Gezanten die toen wegens de Nederlandse Staat aan de Koningen van Zweeden en Denemarken werden afgezonden, om de vrede te bemiddelen en uit te werken, waaren de Heeren Godaart van

Slingelandt, eerste Raadtpensionaris der stad Dordrecht, M. Pieter Vogelzangk, Raadtpensionaris der stad Amsterdam, Pieter de Hubert, Sekretaris der Heeren Staaten van Zeelandt, en Willem van Haaren, Grietman van der Bildt.

De Heer Slingelandt begaf zich op het schip van de Vicaadmiraal De Ruiter. De Heeren Vogelzangk en Van Haaren waren op het schip den Kleene Harder, en de heer De Hubert kwam met een Zeeuws fregat, dat gevoert werd door den kapitein Kornelis Kuiper van Vlissingen.

Pag. 392:

Paleografie van Brunsvelt blad 44

No. 1

Tweedre Esquadre

Admirael den Heer Vice Admirael Johan Evertsen

voert t schip Zeelandia

Commandeur Cornelis Evertsz Zeelandt

als vice admirael, t' schip

den schout bij nacht Frans Mangelar

voert 't schip Utrecht

Capt Leijn Pijke, t' schip

Capt Jan Tyssen, t' schip

Capt Jacob Adriaensen Pense, Middelburghe

Capt Tuinman, voert t' schip Zirckzee

Capt Marinus De Klerck

Capt Jacob Symons de Wit

Capt Adriaen Pols

Capt Hendr. Brunsvelt, Oostergoo

Capt Jan Jansen Viselaer, Westergoo

Commandeur Jan Claesen met

sijn Brander

T Esquadre van den Heer Vice Admirael Jan Evertsen sullen gestadigh de wimpel van de voorstengh lasten waeijen.

Paleografie Van Brunsvelt, blad 45,

links

No. 1

T' Darde Esquadren

Admirael d' Heer Vice Admirael Jan

Cornelisz Meppel, t' schip

Jan Gideons Verburgh als vice

Admirael, t'schip

als Schout bij nacht Allert Piers, de Steeden
Capt Isack de Sweers
Capt Gerbrant Schatter
Capt Isbrant d' Vries
Capt Swart van Edam
Capt Jan van Amstel
Capt Jan Richewijn
Capt Jacobus van Berchum
Capt Jan de Haen
Capt Huigh van Niehoff
Capt Joost Verschuier

Commandeur Himbrecht van Schoonvelt
met zijn brander

T Esquader van den Heer Vice Admirael
Jan Cornelisz Meppel, sullen gestadig
de vlagh segge d' wimpel van de crui
stengh laten waejen.

Actum in s' Landt schip t' Huis te Swieten
Voor Texel den 21 Meij 1659

Onder stontd
Michiel Ad: d' Ruijter

Rechts:

No. 2

Resolutie genomen bij d' Ed: Crijs
raad deser s' landt Zefloote als volgt

Is bij den Crijchsraet deser Vloote goet gevonden
ende geordineert, dat op ieder schip van Oorloge

Kantlijn:
vande kisten over
boort te setten

der selver vloot soo onder Matroosen als Soldaete
niet meer kisten sullen moogen gevonden ofte gebruik
worden, als voor ieder persoonen een kiste, ende
alle Capiteijnen gelast elck op sijn onder hebbende
schip, promptelijck de noodige ordre daer toe
te stellen, sonder van dies te blijven in ge-
breecke.

Actum int t' schip Zeelandia, den 22
Meij 1659

Onder stondt
Johan Evertsen

Paleografie Van Brunsvelt, blad 46

No. 3
Verdelinge van de schepen sorteerende
onder het Esquadron van de Vice Admirael
Johan Evertsen

Onder den Vice Admirael Johan Evertsen als
Admirael sijn bescheijden dese naer volgende Capiteijne
voerdend t' schip Zeelandia

Leyn Pique vaerende t' schip
Marinus de Clerck t' schip
Hend: Brunsvelt t' schip Oostergoo

Onder den Commandeur Cornelis Evertz
als Vice Admirael sijn bescheijden en dese naer vol-
gende Capiteijnen
en voert t' schip
Jan Thijssen, voert t' schip
Jacob Symonsen de Wit, t' schip
Jan Jansen Vijselaer, t' schip Westergoo

Onder den Cap Frans Mangelaer als
Schout bij nacht sijn bescheijden dese naer
volgende Capiteijnen
en voert t' schip

Jacob Pensse
Adriaen Pols
Bastiaen Tuinneman

Commandeur Jan Claessen met sijn
brander

Actum int schip Zeelandia den 23 Meij 1659
Onder stondt
Johan Evertsen

Paleografie Brunsvelt blad 47

No. 3
Generale Instrunctie van Haar Ho:
No: d' Heeren Staaten generaal voor d' Heeren

Vice Admiraels, en Commandeurs, Schouten bij nacht ende alle Capiteijnen, gefondeert op de reijse naer den Grisont A 1659 den 22 Meij in t' Slandts schip t' Huis te Swieten, zeijlende Noort, N. Oost aen, Vvor Texel.

1.

Item voor eerst sullen wij met Godes Hulpe van hier aft zeijlen, en setten ons curs recht uit naer Coppenhagen in Deenmercken, onder commando van de Heeren Vice Admiraels Michiel de Ruijter, vice Admirael Jan Evertse, ende Jan Cornelisen Meppel, ende gesamentlijcken zeijlen naer Coppenhagen, om ons aldaar te vervoegen, onder d' vlagge, ende t' commando, van den Heer Jacob van Wassenaer, Luitnant Admirael, Heer van Obdam, die hem aldaar is onthoudende, voor ende omtrent Coppenhagen, om aldaer alle d' ordre en commando vanden selven Luitnant Admirael te achtervolgen ende naer te comen.

2.

Sullen middelerwijl op onse reijse, d' ingesetenen van onser Staat, ofte alle van onse Nederlandsche Provincie, die wij int selve vaerwaeter bejegenen naer onse uiterste vermoogen van alle overlast, ende quade bejegeninge, trachten te bevrijden, ende te assisteeren.

3.

Item int zeijlen naer d' geordineerde plaetse tot Coppenhagen, eenige Sweetse macht quame te ontmoeten, ende ons sochten te verhinderen, ofte eenige fijtelickheijt tegens ons ofte d' onse wilden pleegen, soo sal ieder gewelt met gewelt soecken aff te keren en vigareuselijken aentasten, veroveren en vermeesteren ist mogelick.

4.

Item zoo het quam te gebeuren, dat wij d' vloot vanden Heer Protector van Engelandt, Schotlandt ende Yrlandt quamen te ontmoeten, soo sal een ijeder hem

Paleografie Brunsvelt, blad 48

Links:

hem wel hebben te wachten, van eenige der selver eenige onminne ofte feijtelickheijt voor te houden,

maar in tegendeel, die met aller vriendschap, ende mindelicken soecken te bejegenen, om geen redenen van offentie te geven, en altijd wel letten op d' opperhoofden, daer ieder onder gestelt is.

5.

Item soo het quame te gebeuren, dat on aengesijen aende Engelsche alle beleeftheijt ende Civiliteijten en gepleegde voorsichtigheijt, niet en mach, ende can helpen, ende dat d' Engelschen, met feijtelicke agressen hier quamen te opposeeren, soo sal men gewelt met gewelt off keren, en een ieder hem dan dragen als een eerlijck eerbaren soldaat, en zeeman toe staet, en een ieder int particulijor toe vertrouwt wert, doch altijd wel letten wat bij de opperhoofden sal werden geattenteert.

6.

Lasten alle Capiteinen int generael, dat ieder wel en bij sijn opperhoofd zal hebben te passen, en int zeijlen off enige schepen off vlooten ontmoetende, ijeder d' vlagge behoorlick respecteert in rang sal hebben te geven, op dat wij met goede ordre, moogen zeijlen, te reede comen, ende bequamlijck moogen ankeren op pene (=penitentie=straf) van voor den Crijstraet gestelt te worden,

7.

Weert(?) ijeder Vice Admirael gelast een ad twee van sijn beseilste scheepen te ordonneeren wat buijten de vloot te zeijlen, oft wij eenige vremde scheepen quamen te ontmoeten, en die aen te doen, ende te verspreeke om alle cuntschappen en daar van te becommen, en raport aen den Vice Admirael te brengen, om ons daar nae te komen reguleeren.

8.

Item soo haest wij aen d' Jutsche Cust comen sullen de beseijlste scheepen haar best doen om enige vissers te verspreecken, ende bij de vlagge te brengen, om enige contschap vanden toestant aldaar te lande te verwachten.

9.

Item met s' landts vloote binnen schagen gecomen sijnde sal men

Rechts:

sal men ons reguleeren naa den ..onde..oos brieff, omtrent de Kleijne Helms, om aldaer naader met malcandren te spreecken.

10.

Item soo men met d' Sweeden oft yemandt anders in gevecht quame te comen, soo sal den Vice Admiraal Jan Evertsen, met sijn bij hebbent Esquadre avant garde hebben, den Heer Vice Admiraal de Ruijter de tweede met sijn esquadre, ende den Heer Vice Admiraal Jan Cornelissen Meppel met sijn esquadre de derde en soo danigs malcandren volgen en secundeeren als Eerlijcke Dienars voort Lieve Vaderlandt toe vertrouwt wert.

11.

D' ordere van den secreeten Crijnsraad sal bestaen in drie Vice Admiraels namentlijck d' Vice Admiraal de Ruijter, de Vice Admiraal Jan Evertse, ende de Vice Admiraal Jan Cornelise Meppel.

12.

Den gemeenen Crijnsraad sal bestaen in de negen Hoofd Officieren namentlijck, Admiraels Vice Admiraels ende Schouten bij nacht.

13.

Wanneer wij int gewest comen soo sal men de Prince vlagge laten waeijen, maer geen roode om van den viant onder scheijden te werden.

Actum int s' landts schip t' Huis te Swijeten
Zeijlende Noort N. Oost aen den 22 Maeij 1659
Was onder tekent
Michiel d' Ruijter

Paleografie Brunsvelt, blad 49

Opt schip Oostergoo
Verdelinge vant Canon waar
op, en waar naer, een iegelijck daar
hij bij geordonneert is: sal hebben
te passen.

1.

De rijer Ancker opt halff deck voor d' Hutt staande
sal commandeur van weesen, met d' volgende
Albert Cornelissen Opper Nuierman(?)

Gaucken iwes(?)

Coert Jansen

d' Domine (?)

Willen Arntsen van Amsterdam

d' huttwaghten

2.

De acht stucken onder t' halfs deck te wee 10
ponders, en ses 12 ponders: sal commandeeren d'

Hooghbootsman, met dese volgorde

Hooghbootsman maat:

Piter Verlooren van Enckhuisen

Carsten Jansen van Huier

Willem Coster van Enckhuisen

Koert Weerhaen van Harlingen

Jan Thomassen van Amsterdam

Andrick Jansen van Tonderen

Jan Borgsen van Heuier(?)

Jan Gerritsen van Schermer Horn

Hendrick Woutersen van Harlingen

Thomas Abbes van Sneek

Willem Albertsen van t' Bijll

Piter Claessen van Harlingen

Dirck Gerritsen Speck van West hanien

Jan Cornelissen van Leuwarden

Curt Paulussen van Harlingen

Hooghboots mans jongen

3.

De vier stucken bij d' groote Mast sal comd:r

Piter Haejesen van Enckhuisen met d' volgende

Jacob Sprongh van Worcum

Paleografie Van Brunsvelt, blad 50

Links:

Dirck Gerckes van Oosterbijrum

Piter Cornelissen van Heuijr

Thomas Albertsen van Harlingen

Egbert Fockes van Apkouen

Andries Willemsen van feuren(?)

Jan van Bremen jongen

4.

Bij de vijf stucken ses ponders bij d' boot

Commandeur Piter Lammerts van ..dam ende

volgende

Claas Pipersen van heuijer
Sybrant Pipersen van Tonderen
Lucas Jansen van Heuijer
Ewert Feijckes van Harlingen
Steven Eghberts van Leuwarden
Andries Pipersen van Huier
Jurgen Claessen van Heuijer
Cornelis Pipersen van tonderen
Frerick Cornelissen van (Tonderen) Heuijr
Cornelis Pipersen van Heuijr

5.

De ses twaulfe ponders onder de back sal
Commandeeren d' volgende:

d' schieman

d' schiemans maat

Jan Bleeck

Jan Pipersen van Tonderen

Jan Andriesen

Jan Cornelissen

Jan Pipersen Cleijn van Heuijer

Piter Andriesen van Heuijer

Lourens Cornelissen van Heuijr

Douwe Sweerts van Bolswart

Dirck Riwerst van feuren (Forae!)

Hendrick Hassel van Flensburgh

Schiemans jongen

Albert Jansen van Groningen

Rechts:

Jacob Coerts van Harlingen

Pater Jansen van Leuwarden

6.

Paleografie Van Brunsvelt, blad 52

No. 4

Copie

Verbot van schiete

D' Heer Michiel de Ruijter

Vice Admiraal .. Hollandt en

West Vrieslandt, sabbatij den 4

junij 1659 stylo botrij(?)

Last hier meede noch mael wel stricktlijck, dat van nu aft geen capiteijnen eenigen eer schooten sullen vermoogen te sullen schieten, ofte doen schieten, het sij om wat redenen het soude moogen zijn, geen uitgesondert, doch soo eenige eerschooten sullen werden gedaen, om t' respect vant Landt te bewaaren, so sal alleenlijck werden geschooten, bij d' negen Hooft Officijren, die geauthorijseert zijn vlaggen te voeren, en off het geviel, dat het respect van 't Landt diende bewaart te worden dat alle d' Capiteijnen moeten ofte sullen schieten soo sal den Vice Admiraal de Ruijter, een wimpel van achteren boven sijn vlagge laten waejen op welck zeijn dan ieder Capiteijnz sal vermoogen, drie schooten te schieten, en dat in ordre, als de Hooft Officiren eerst sullen geschooten hebben, en dan ieder vervolgens in goede ordre, en op dat niemandt hem sal hebben te ontschuldigen, soo wert ieder Capiteijns, een schriftelick verbott gegeven en sullen de Contrarije doende, voor de eerstemaal verbeuren vijf en twintig guls, daar van twee derde deel ten behoeue vanden Hr. fiscael, ende het andere derde deel ten behoeue van de armen.
Actum uit s' Landt schip t' Huis te Swieten bij Rosnes den .. junij stilo .. 1659

En wast onder tekent
Michiel Adr: Ruijter

Paleografie Van Brunsvelt, blad 53

Zeijn bryeff bij den
Adm: Obdam
Voorts d' generale zeijn

De wijlke den generaale zeijn brijeff ter zee als meede onsen naader ordre vermelt, dat men niemant sal voor den boeuge komen bij dage ofte bij nacht, met wenden en draeijen maar ieder Capt: sijn schip wel gouerniseere, naer zeemanschappe en veele hier van blijueen in gebreeken.
Soo ist, dat wij als nog scherpelijck bij desen belasten, dat de Vice Admiraels, schouten bij nacht, en alle Capt: van onse vlagge, met hun scheepen int wenden aen lij, voor over den Admiraal sullen zeijlen, ofte bij tijdts wenden, en de foc op de mast laten leijgen, soo lange den Admiraal voor bij hen gepasseerd is, en sullen aller de vordere scheepen, die tegen de gewende aen coomen,

te lij waart van de van de gewende scheepen zeijlen, soo lange alsse gewendt sijn ofte bij tijdts over staags smijten, voor dat de gewendt hebbende scheepen bij haar comen, om malcandren een goedt open te maaken, en sullen oock toe zijen datse int wenden niet in malcanders zogs en gangen, opdat die scheepen diet overstaags smijten, ender andren niet voor den bougsen comen ende wanneer eerst den Admirael, en vervolgens de Vice Admirael, bij daags sullen goedt vinden om te wenden, sullen als dan een gens(?) vande vlagge stock laate waeijen, op welke zeijn ieder particulijer capiteijn selver in persoon sal bouen(?) t ende present weesen, ende wij hier van echter sal blieven in gebreke, sal sonder enige conventie ofte oogsluickinge daetlijk betaalen, de somma van vijftijgs guldens die van het voorsz sal bezonder worden in gebreke te blijwen. Item dit art: is gestelt om in de ruime zee geobserweert te werden.

Actum int schip d' Eendraght
desen 19 junij 1659. oude stijl

En onder stondt
J. van Wassenaer.

Paleografie Brunsvelt blad 54

Links:

Valse aen clagste
van schipper Edger Douwes

De Heer Michiel d' Ruijter Vice
Adm. over Hollandt ende west frislandt

no.6
Last huer misede den capiteijn Brunsvelt aen
stondts den schipper Edger Douwes sonder tegen segge
soo veel ballast te beschaften als tot preservatie
van sijn schip van nooden is, gelijk bij de Capiteijne
van andre quartren gedaen wordt, Actum int s' Lands
schip t' Huijs te Swieten den .. 1 julij 1659 nieuwe stijl
onderstondt
Michiel Ad: Ruijter

Rechts:

Verdelingse van de Vloot
Esquadron van zijn Ex: den Baron
van Wassenaer Lt: Admirael over
Hollant ende West frieslandt

1. De wimpel van boven

No.7

De Heer van Wassenaer Admirael
Jan Arntsen Vergaest
Aert Jansen van ..
Jan de Liefde
Jacob BossHuijsen
Marinus d' Clerq
Jacob Symons d' Wijt
Adriaen Pols
Lourens Heemskerk
Vander Zaen
Verburgh
Jan van Campen
Jooris Canlerij
de braeft
Verschuijer
Commandeur Hoogen Hoeck
Capt: jacob .. Brander

2. de wimpel van vooren
Esquadron van d' Hr. vice adm:
Johan Evertsen
De Heer Vice Adm: Johan Evertsen
Schut bij nacht Cornelis Evertsen
Commandeur frans Mangelaer
Adriaen Banckert
Jan Tissen
Leyn Pijcqe
Tuijneman
Jacob Pense
Com: Dirck Jacobse
Vijselaer
Brunsvelt
Anthonij Evertsen
Jan van Amstel
Ninhoff
Jan Claessen brander

Paleografie Brunsvelt blad 55

Links:

Esquadron van de Heer vice adm:
De Ruijter

3. De wimpel van de besaen mast

De Heer Vice Admirael d' Ruijter
Commandeur d' Wildt
Schut bij nacht Brakel
Sweers
Scheij
Schatter
Van Meuwen
de Vrijes
Swart van Amsterdam
Com: Godtskens
Allert Matthysen
Berchem
Roeterings
de Zaen
Jan Lemerts Brander

Esquadron van d' heer vice
Adm: Jan Cornelissen Meppel
4.
voor van de boegh
spriet, d' geus

De heer Vice Admirael Meppel
Cornelis Verlord (?)
Claes Allertsen
Jan Noblet
Govert t' jongh hoen
Jan d' Groot
Com: Allert Verlord (?)
Backer
Claes Hen Comdr op 't schip d' Eendraght
Dirck pomy
Aernt Houtuijn
Den Boer Allert Piersen
Comdr. Codde
Hendrick Adriaensen Brander

Rechts:

No. 8

Dese onderstaende Capiteijnen
sijn gevoegst bij den Deensen
Generael Bielcke

Commandeur Cornelis Roelofsen
Daegelencamp
Com: Piter Uittenhout
Baernt Craemer
Swart van Edam
Rijceveen
Com: Hendr. Pitersen opt ..asteel Medenblick
Stellingwerff
noch twee stadts schepen van Amsterdam
was getekent
Johan Evertsen

Verdelinge van de schepen, fortis ende onder het esquadron
vande Hr. Vice Admirael Johan Evertsen

Onder den Vice Adm. Jan Evertsen
als Admiral sijn bescheijd en dese
naer volgende Capiteijnen
Adriaen Bancker
Leijn Pijcke
Brunsvelt
Nijuhoff

Onder den schout bij nacht Cornelis
Evertsen als vice admirael sijn
dese naar volgende Capiteijnen
Jan Tissen
Jan Jansen Vijselaer
Anthonij Evertsen

Onder den Commandeur Mangelaer
als schout bij nacht sijn dese na volgende Capt.
Jacob Pense
Bastiaen Tuinneman
Jan van Amstel

Commandeur Dirck Jacobsen sal passen op den
scheepen van dit Esquadre die eenigs ongeluck
mocht overcomen.

Commandeur Jan Claessen met sijn Brander
Actum int schip Zeelandia den 9 august
1659
onderstondt

Johan Evertsen

Paleografie Brunsvelt blad 56

no. 8

Jacob Baron van Enzu
Wassenaer, Heer van Opdam,
Hensbroeck, Spierdyck, Was Meer
Zuidwyck, Kernhem, Schoon Oumen,
Ritm. end. Collonel over een regiment
Ruijteren, Gouvneur Drossaert
ende Dijck Graeff over de stad
Casteel in Lande van Heusde
Midtsgaders de forten op de Maese
Lt. Adm. van Hollandt ende West fries-
landt, Commanderende over de vloot
die die Ho: Mo: Heeren Staaten Gen:
der vrije verenigde Nederlanden
tot .. van sijnne Con: May t: van
Denemarcken, Ridder van Con: Deenmarckse
Ordre van den Oliphant.

Lasten Hier Misede den Capiteijn Brunsvelt
dat hij met en onder Command van den schout bij
nacht Verhaeff sal hebben te zijlen, naar de
noordt hoek van Femeren, ende verder doen alle
het geene dat hem vanden volgenden schut bij nacht
in onsen naem sal aen bevoole worden, sonder
daer van int minste te blijven in gebreecken,
op peenie van, andre ter exampel daar over
naa rijgaur (?), gestraft te worden, actum in ons
Schip Eendragst, ten ancker omtrent Femeren
desen 30 Augustus 1659.

Onder stont

J. van Wassenaer

Paleografie Brunsvelt blad 57

Links:

no. 9

Jacob Baron van Enzu Wassenaer,
Hr. van Opdam, Hensbroeck, Spierdick,
woogmeer, Zuidtwijck, Hernhem, Schoon
oven, ritmeester en Collonel over den
regement Ruijteren, gouverneur, drossart

ende Dijck Graeff, over de stadt en Casteel
en de Lande van Hensden, midtsgaders
de forten op de Maes, Lutnant Admirael
van Holland en west vriesland, Com-
mander ende over de vloot, die de Hoogs
Mo: Heeren Staaten gene: der vrije verenig-
de nederlanden, tot securus van sijn
Coningslijcke Majj: van Denemarcken
in de zoudt hebben gesonden, Ridder
van de Coning. Deenmarckse ordre, vanden
Oliphant,

Lasten Huer misede den Capt: Brunsvelt
dat hij op zicht deset, met een ouder Commando van
Adriaen van Houtuijn, sal hebben te zeijlen
naer Lubeck, ende hem aldaer opt ' alder stoed
dichtst te verlaen, met victualie, ende vorders dag
alle het geene hem den geseiden Capt: in onser
naem, sal bevelen, in alles soldaet en zeemanschap
gebruickende, soo als dat behoort, op pene van
bij naerlatichijt, andre ter exempel gestraft
te worden, Actum in s landts schip d' Eendracht
ten ancker onder Femeren, den 15 october 1659
onder stondt
J. van Wassenaer

Rechts:

no. 10

Esquader vande Heer vice Admirael
Michiel de Ruijter voor ..egen woordigh
tot nader ordre en sal gestadigh de wimpel
van d' groote stengh laete waije,

De Heer Vice Adm: d' Ruijter als Admirael
Schout bij nacht Piter van Brakel
segge d' Hr. Comma: Gidion d' Wild als vice admirael
Capt: Jan Verburgs
Capt: Willem van Zaenen
Capt: Isacq Swerts
Capt: Dirck Scheij
Capt: Gerbrant Schatter
Capt: jacob van Meuwen
Capt: Isbrand d' Vries
Capt: Jan Roeterings
Capt: Jacob Swart

Capt: Allert d' Graeff
Capt: Hendrick Adriaense
Capt: Jacob van Berchem
Capt: Hendrick Bodtskens
Capt: Jan van Amstel
Capt: Allert Thijssen
Capt: Jan Richeveen
Capt: Hugo van Ninhoff
Capt: Jan d' Haen
Capt: Joost Verschuur
Commandeur Jan Lenarts Brander

Esquadre van de Heer Commandeur Cornelis Evertsen
voor tegen woordigs tot naeder ordre ende sullen gestadigs
de wimpel van de voorstengs laate waeje.

De Heer Commandeur Cornelis Evertse als Admirael
Capt: Adriaen Houtmijn als Vice Admirael
Capt: Aucke Stedings werft als schout bij nacht
Capt: Jan Thijsses
Capt: Leyn Pycke
Capt: Jacob Pense
Capt: Tuinneman
Capt: Aert van Nes
Capt: Marinus d' Klerck
Capt: Jacob Symons d' Wyt
Capt: Adriaen Pols
Capt: Lourens Heemskerck
Capt: Jan Noblet
Capt: Hen
Commandeur Nacht gloet
Capt: Govert t' Hoen
Capt: Vieselaer
Capt: Brunsvelt
Capt: Allart d' Boer
Capt: Degelencamp

Ende sal een ieder sich verder hebben te regulieren
naer den generaels Zeijn brieff. Actum in s' Lands
schip t' Huijs te Swijeten, voor d' Haenen van
Rijel den 22 Octob 1659
onder stondt
Michiel d' Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 58

Links:

No. 9

Overnemings van soldate
van d' Comp: van La Rosette

De Heer Michiel d' Ruijter vice
Admiraal over Holland en west frijeslandt

Last hier misede den Capt. Brunsvelt over te nemen
uit d' fluijt van de Compagnie van den Capt. La Rosette
17 man, sonder hier van te blaven in gebreke
Actum den 4 Novemb 1659

Michiel Ad: Ruijter

Rechts:

No. 10

Ordre en Ranghberaem bij den Heer
Veltmarschalck Schaak, den Hr. Admiraal
Hendrick Bielck ende d' Heer Vice Admiraal
Michyel d' Ruyter, met haar bij hebbende
crijsraaden.

Eerstelijk sal den Heer Admiraal Bielcke met
met den vice Adm: Helt, in rangh voor zeijlen, wanneer
bij comen te ancker plaats, daar men sal landen,
en sullen met haar beijde boots, nevens noch thien
Hollantsche boots, die avantgarde hebben, om de
Deense troepen te landen.

Ten tweeden sal den Vice Adm: d' Ruijter nemens
den Heer Commandeur d' Vilt, en alle d' Capiteijnen
die troepen in hebben, hoorende onder den heer Collonel
Cillegrijd, sullen in rangs den Vice Adm: d' Ruijter volgen,
en sullen ieder haar boots en zelupen, wel gemonteert
gereet houden, met een bas ofte stuckjen diese heeft.

Ten darden sal den heer Commandeur Cor: Evertsen
in rangh volgen, nevens alle de capiteijnen, die sal
troepen vanden Heer Collonel Aijlva in hebben, houdende
haar boots en zelupen misede wel gemonteert gereet.

Ten Vijerden sal den schut bij nacht Hr. van Braakel
in rangh volgen d' arrijer garde, met d' troepen met
d' Heer Collonel Meeteren, en sullen gescheept worden
inde Galijotten, om dan citto naer t' landt gebraght

te worden, ende dan verder met d' boots en zelupe
uit d' Galijoots aen landt gebracht te worden
waar toe men alle de boots der groote Coverdij scheepen
gebruijcken sal, doch met Oorlogs scheeps volck.
Paleografie Brunsvelt blad 59

Links:

Ten Vijfden, soo wanneer wij ter plaatse gecomen
sullen zijn, om te landen, ende wanneer d' Generael Mar-
schalck, den Adm: Bielcke, den Vice Admirael d' Ruijter
de Heren Collonelle Cilgrij, Aijlva, Meetere, den Comm:
Swartse, en verdre Officyre haar gereet maaken om
te Landen, soo sal ieder sijn boot, en zelup wel ge-
monteert gereet houden, om so haast d' geele vlagge van
achter op de Compagnie van den Heer Admirael Bielcke sal
waeien, ende wanneer d' selve het volck inverkeert, en
gereet is om te landen, sal als dan den gemelten Adm:
Bielcke, aen de nocken van de groote en focke te laate
waeien, van ieder een wimpel, en een schoot schieten,
op welcke zeijn den Vice Admirael d' Ruijter, den
Com: Cornelis Evertsen, den Com: Gidion d' Wilt,
den Com: Adriaen Houtuijn, den schut bij nacht Piter
van Brakel, en de schut bij nacht Johan Tyssen,
ieder sijn ..oode vlagge van achter aff laate waeie,
en in rangs ieder een schoot schieten, met groff canon
naer lande, tot een teecken dat een ieder gereet sal zijn
om de avant garde te volgen.

Ten sestien sal der Admirael Commandeur ende
Capiteijnen wel verdagst weesen, haar landt militijn
te versyen, met drije daagen, caes en broodt, ofte
botter, soo sij dat begeeren.

Alle Admirael Commandeurs ende Capiteijnen sullen
haar landt Militie gereet doen houden, om nevens
de Collonelle, Capiteijnen, en andre hoofden te lande,

Den Vice Admirael d' Ruijter, alle Commandeurs en
Capiteijnen, sullen haare scheeps soldaaten, een musquet ofte
roer, met haer toe behooren, om past aen landt te
helpen vatten. En haar meede versyen van drije daage
eeten, nevens d' landt Milytije.

Voort sal iedere Commandeur, schut bij nacht ende de
Capiteijnen, gehouden sijn, soo veel goede matroosen
meede klaar te doen houden, als tot het getal vande
scheeps soldaaten sal geordonneert worden, ende meede

van vijfres versyen voordent tyt van drije daagse
en sullen d' matroosen monteeren, ieder met sijn zijdt
gewaer, pistool, pyck, oock een byl,

Rechts:

Actum int s' Landts schip t' Huijs te Swieten omtrent
Langelandt den 7 Novemb 1659 niewe stijl

Namen der Capiteijnen die de troupen
vande Hr. Cilyrij in hebben, sullen int landen
haar vervoegen bij den Heer Ruijter.

D' Wildt
vander Saen
van Amstel
Schatter
Tuinneman
d' Vrijes
Nachtglas
Ben
Boen
Brunsvelt
Schut bij nacht Jan Tissen
Allert Matthyse
Commandeur Houtuijn

Namen der troupen segge der Capiteijnen
die de troupen vanden Heer Collonel Aijlva
in hebben, sullen int landen haar vervoegen
bij den Capiteijn
Vijselaer
Brunsvelt, soo drae de eerste gelandt heeft
Scheij
Degelcamp
Allert de Boer
Heemskerck
..
de Klerck
de Wit
Noblet

De namen der Capiteijnen die de troupen vanden
Heer Collonel Meetren in hebben, sullen int landen haar
vervoegen, bij den Commandeur
Cornelis Evertsen
Schut bij nacht Brakel

Sweerts
Meeuwen
Nijuhoff
Jacob Pense
Van Amstel, soo drae d' eerste gelandt heeft
Tuinneman, soo drae de eerste genandet heeft

Paleografie Brunsvelt blad 60

Links:

daar nae sal den Vice Admirael, Commandeurs
ende Capiteijnen, soo ras doendlijck is, haar scheeps
soldaaten en matroosen, meede landen,
Actum den 7e novemb. 1659 als hier vore

Soo haest als wij op de land plaats ten ancker comen
sal ieder een sijn dienst laten waeijen, soo lange tot
dat se gereet sijn, om haer volck te landen, ende
gereet weesende, sullen dan haer gens weedrom in
nemen, om dan d' avant garde citto te volgen, in ordre
datum als boven
onder stondt
Michiel Ad: Ruijter

Rechts:

No. 11

Ordre en gemene seijn om van hier nae
Cartemunde te zeijlen, en sullen nae midder nacht
onder zeijl gaen.

Wanneer den Admirael Bielcke geraaden vindt
onder zeijl te gaen, soo sal hij een viur aen sijn
vlagge spil achter op setten, en een viur op de
Compagnije, dan sal den vice Admirael d' Ruijter
en den Commandeur Evertse, ieder een viur achter
op setten, sonder iemandt meer en zeijlen soo voort
buijten den hoeck dat men ons niet can syen.

Wanneer wij int zeijlen sijn soo ieder sijn viur
en lust in nemen, en ieder sal sijn viur in sijn
schip soo veel mooglijck is borgen, om niet ge-
syen te worden.

Ten derden, soo sal ieder wel letten, soo wanneer

wij daar sullen gecomen zijn, dat maer omtrent twee milen (?) van hyer is, soo sullen wij daar vinden drie jachten, d' middelste sal twee vuiren, en de zuidlyckste, en d' noordlyckste elck een viuer

Ten vierden soo sal ieder seer percijs met sijn boot en zelup gereedt zijn.

Actum int s' Landts schip t' Huijs te Swieten voor Niuburgs den 9 novemb: 1659
onder stondt
Michiel Ad: Ruijter

Capt. Brunsvelt sal gereet houden alle sijn scheeps soldaaten en Matroose tot 90 int getal om meede te landen, ende haar te versien voor drie dagen mondt cost volghens d' instructie hier van gegewen
Michiel Ad Ruijter

En is
Paleografie Brunsvelt blad 61

De Heer Michiel d' Ruijter
Vice Admirael over Holland ende Westfrieslandt

No. 12

Last hier mede den Commandeur Houtuijn als Commandeur, nevens den schut bij nacht Johan Tissen, ende de capiteijnen, Isbrandt d' Vries, Jan van Amstel, Allert d' Boer, Lourens Heemskerck ende Brunsvelt, opt spoedigste haar gereet te houden, om gesamentlijck te zeijlen van hier tussen Langeland en Sproo, ende aldaer te cruijsen vorders drie vande gemelte, voor Niuburgs te blijven leggen, ende dit alles tot naader ordre, ende en sullen geen vaertuijge, noch groot noch kleijn, 't sij oock wat natie het soude moogsen weesen, laten passeeren, sonder hier van te blijven in gebreke, en sullen alle auond ten ancker comen,

Actum int s' Landt schip t' Huijs te Swijten voor Cartemunde den ..9 Novemb 1659
onder stondt
Michiel Ad: Ruijter

No. 13

Commandeur Houtuyn.

Last hier meede Capt: Brunsvelt omme
tot naeder ordre voor Niuburgs te gaen leggen,
en aldaar goede wacht te houden, dat geene
vaartuijgen en passeert, uit ofte in, t sij van
wat natie het soude moogsen weesen, sonder
hier van te blijven in gebreke,
Actum int s' Landt schip t' Waapen
van Medenblick desen 12 novemb
1659

Capteijn Houtuijn

Paleografie Brunsvelt blad 62

No. 14

Is goedt gevonden bij de vice Admirael
Houtuijn ende Schout bij nacht Johan
Tyssen en andre Capiteijnen om bij beurten
te gaen crujsen, twee en twee ende dat
d' andren sullen blijven leggen voor Niuburge

d' Schout bij nacht Jan Tissen, met Capt. Allarts
Piers d' Boer vandan 19 tot den 21 gb: 1659

Capt. Roeterings, met Capt. Nijnhoff vanden 21
tot 23 ditto.

Capt. Heemskerck en Capt. Brunsvelt van den 23
tot 25 ditto.

De Vice Admirael Houtuijn, met Capt. Van Amstel
vanden 25 tot 27 ditto.

Capt. d' Drijver, en Capt. Jovols (?), van den 27 tot
den 29 ditto.

En sullen d' Cruisers telckens weedrom bij de
gesette schepen voor Niuburgs haar tyt uit sijnde
comen setten.

Actum t' Landts schip t Waapen
van Meedenblyck desen 18 gb 1659.

onder stondt
Capteijn Houtuijn

No. 15

Den Commandeur Adriaen Houtuijn
Consenteert in desen aen Capt. Brunsvelt, aen
schipper Jacob Jeltens, voegsend sijn versoeck ouer
te heben twee mannen, alsoo ditto schipper sijn vader
tot Ryel is gestorven, en noch een man omet fechte
is geslaage, en dit tot naeder ordre, tot dat wij bij
d' Hr. Vice Adm. d' Ruijter sullen sijn gecomen,
Actum den 20 novemb 1659 in s' Landt
schip t' Waapen van Medenblyck
Capt. Houtuijn

Hebbe omdat geen volck conde misse een zal
met een man moeten accomodeere tot Coppens hagen te
met naems Curt Werhous van Harlingen.

Paleografie Brunsvelt blad 63

No. 16

De Heer Vice Admirael Michiel
d' Ruijter vice ad. over Hollandt en
Westvrieslandt

Last hier meede, den Capt. Brunsvelt opt spoed-
digste sich gereet te houden, om te zeijlen van hijer
onder t' commando van den schout bij nacht Jst. van Brakel
tot voor Luijbeck, om hem aldaar soo veel doendlijck
is, opt spoedigste van victalye en anders te versijen
ende vijders sich in alles te voegsen, nae de verder
ordre, van den schout bij nacht Brakel voormt:
Actum int s' Land schip t' Huijs te Swijeten voor Ninburg
den 29/13 Novemb 1659
onder stondt
Michiel Ad: Ruijter

No. 17

Capiteijn Brunsvelt wort bij desen stricktelyck
gelast. Citto soodanige victalie te haelen uit de
praem, leggende aen d' fleuit Graeff Floris, als op
sijn voiagie, naar Dansick en Conningsbergen van
nooden sal hebben, ofte bij foute, sal alle schaeden
die daer soude moogsen overcomen, sonder tegen seggen

comen tot sijnnen laste.

Actum den 1e/17 Decemb 1659

Onder stondt

Michiel Ad. Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 64

No. 18

Last hier, meede den Capiteijn Laurens Heemskerck als Commandeur, Capt. Leijn Picke als vice Commandeur Capt. Hendrick Adriaense als de derde, ende den Capiten Noblet en Brunsvelt, haar opt spoedigste sonder eenige versuijm, vande reede (?) van drause munde, onder zeijl te begeven, met d' gereedt leggende Coopvardij vaerders, om de selve in alle mooglijcke zekerheijt te convoieeren, naer Dansick, en Coningsborg en de selve te achten en te beschermen, voor alle ende die geene, die haar onder wege int minsten soud en willen beschadigen, ende op de .. voor Dansick gecomen weesende, sal hij twee van de selve oorlogs scheepen, namentlijck, de Capiteijnen Noblet en Brunsvelt verder soud en, met d' resteerende schepen tot op de reede voor Coningsbergen, alwaer sij vier dagsen tot naadie beschermingse, vande selufde Coopvaardre op de reede bij haar sullen blaven leggen, ende haer dan weedrom op de reede voor Dansick bij hem Commander ende ander oorlogs scheepen vervoegsen, om soo voorts haar gesamentlijck, opt spoedigste weeder te vervoege naer Copp en Haagen, ofte daer sij zonder comen verstaen, dat de Heer vice Admirael d' Ruijter, ofte de vloote haar soude moogsen onthouden, sullende wel te deegsen hebben te letten, op de Coopvardij schippers dat se in geender maniere van iemandt worden beschadigst als weesende dit het .. bevel, van haar Hoogs. en Moogende Heeren, die dit convooi op 't hoogste sijn ze commandeerende van welcke ordre, van haar Ho: Mo: hem Commandeur, een copie sal worden ter handt gestelt, vorders in alles gebrueckende in alles soldaet en zeemans schap sonder hier van blaeve in gebreecken, Actum int s' Lands schip t' Huijs te Swuijeten op de reede voor Lubeck. Den 21 Decemb 1659

Onderstondt

Michiel Ad Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 65

Copi

No.19

De heer Michiel d' Ruijter
Vice Admirael over Hollandt en
Westvrieslandt

Last hier meede alle Cappiteijnen onder de vlagge
resorteerende, dat se niet sullen gedoogen: t' sij om wat
reedenen het soude moogen weesen, iemandt van haare
Officieren, soldaaten ende matroose aen boort te laten
comen, nae dat d' wacht aff geschooten is, veel min
omtrent de scheepen te comen, ofte sullen daer op fer-
fieren, ofte het vijandt waere.

Item dat oock geen vremde volckeren op haare
scheepen sullen doen vernachten, om reddenen daer toe
moverende

Item sullen geen cisten, cassen, tonnen ofte
andre packen, t' sij van niu aengenomen volck, als
anders, aen boort laten comen, sonder die wel te
visiteeren, dit alles tot naeder ordre.

Actum in 's Landts schip t' Huys te Swuieten
den 27 Decemb: 1659

Onder stondt
Michiel d' Ruijter

bijnnen d' bom van Coppenhage
gegeven.

Paleografie Brunsvelt blad 66

No. 20

De heer Michiel d' Ruijter
Vice Admirael over Hollant en
West Vrieslandt

Lasten hier meede alle Commandeurs en Capteij,
ieder int besonder, soo wanneer het allarm is ofte
mochte weesen, dat zije ieder dan met sijn volck
naer haer aen gewezen posten sullen hebben te verwoegen
ende Reguleren, ieder man met sijn zijdt geweer,
soo veel int getall als haer billietten sullen uit wijzen
om soo danige divooren te doen, ten dienste van
sijn Conmgslijck Mai. van Deenmercken, ende haar

Hoogs Mog: d' Heeren Staaten generael, als moogslijck is, soo met Canonneren op den vijandt, als anders sal comen te vereyssen, sonder dat iemandt, hier in om geender hande reeden, sullen blijwen in gebreecke op peene dat de nae laatige aen der lieve sullen worden gestraft, alsoo den dienst van sijn Conmgs. Maei.t: ende Haar Hoogs Mog: verschreven, sulcx ten hoogsten is ..ijsende, last oock wyders van nu aff, geen Capiteinen, Commandeurs, Offijciren, soldaaten en matroosen, om geene redenen, haar aen landt te laten vernachten, sonder al vooren een bijliett van consent daar van te hebben becomen, sonder hier van te blieven in gebreke, ende dit alles te Continueeren, soo lange het is int waater sal weese, waer nae ieder zich stricktlijck sall hebben te reguleeren, Actum in 's Landts schip t' Huijs van Swieten, voor Coppenhagen den 30(?) Decemb: 1659
Onder sondt
Michiel d' Ruijter

Den Capt: Brunsvelt sal
sijn post hebben met 95 man
op Quisours (?) bolwerck
Onder stontd Michiel Ad: Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 67

De Heer Michiel d' Ruijter Vice
Admirael Over Hollandt en West
Vrieslandt

No. 21

Last ende autoriseert, den schout bij nacht Piter van Brakel, als Majoor over all d' scheeps Militijen iede ende nagelegentz te commanderen, als desen van hooger handt, sal werden belast, ende sal tot sijn Capiteijn hebben, Jacob Ramelman, ende den commandeur van sijn soldaaten als Luytnant, ende Willem Witloo als vaendrighs.

Eerstelijck van d' H. d' Ruijter sijn soldate	25
onder sijn Comp: te moghen nemen.	
Den Commandeur d' Wild	25
Den Majoor Brakel	25
Capt. Jan Verburgh	21
den Commandeur Evertse	22 - 121

Onder den Capp: Dirck Scheij sal vermoogen officijre te stelle naer sijn gelijwen	
Ende sal van sijn soldaaten doen	22
Capt. Isbrandt de Vrijes	20
Capt. Jaacob Swart	20
Capt. Allert Mathijse	20
Capt. Piter Salomons	16
Capt. Jacob Pense	15 - 113

Onder den Capt: Jacob van Meuwen sal soo danige Offijcre mooghen stelen als sal ordoneeren, ende selve Leuere	29
Capt. Jan de Haen	20
Capt. Hendrick Bodtskens	20
Capt. Marrevelt	16
Capt. Hendrick d' Raad	16
Capt. Tuinneman	15 - 111

Den Capt. Allert den Boer met 45 man ende Capt. Noblet met 35 man makende t' samen tachtentigh man, sijnde meede fuijten alle posten van batterije, ende provisioneel op de ..erckt geordonneert	80

	425

Paleografie Brunsvelt blad 68

Links:

Den Heer Vice Admirael Eghbert Meusen Cortenaer, sal uit de Maesse en Vrijesse scheepen nemen ieder twalff matroose om een compagnie te maaken van	89
--	----

Wort gder voorder gelast, als d' witte vlaggen onder d' nock van de besaens roede waeijt, dat dan ieder Capt: met sijn volck, sal laten op het ys comen om te byten, soo wijt en breed als bij elck schip haar sal worden aen geweest, ende sullen t' volck bij quartijren blijven, ende die absent sijnde sullen ieijre mael verbeuren een rijxdaelder, ten profijte voor die geene die t' voor hem doet.

Ten tweeden wanneer het gebeurt, dat het allarum mochte weesen, soo sullen sitto d' vice admiraels, elck een vuer achter op setten, ende een vuer achter op haer vlagge stock op hijse, ende de rest van

de Capiteijnen, sullen elck een viur achter op
setten, en citto yder sijn volck naer haere posten
doen gaen,

Sal oock yder wel acht nemen haar volck te
informeeren, datse op de ronde niet en sullen schieten,
die tot een teken, met twee lanteernen bij
malcandren sullen gaen, Actum in s' Lands schip
te Swuijten den 2 januarij 1660.
Onder stondt Michiel Ad Ruijter

De Heer Vice Admirael Egbert Meusen als	
Admirael, met	12
d' vice admirael Brunsvelt	12
d' schut bij nacht Pols	12
Capt: Heemskerck	12
Capt. d' Wit	12
Capt. Vyselaer	12
Capt. d' Boer Allert Piers	12

Sal de vervoegingh op de merkct bij sijn
..x: C: weesen,
Brunsvelt Capteijn
Jacob Ewertse Luts van pools lui.
Willem Bouduwijns, Vaendrygh

Onder stondt
E Meussen

den 9 januarij 1660

Rechts:

De Heer Michiel de Ruijter
Vice Admirael van Holland, en
West Vriesland.

No. 22

Last hier meede den Capt: Brunsvelt, aen
stondts ancker te lichten, ende te zeijlen tot
voor lands Croon, onder t' commando vanden Hr.
Commandeur Cornelis Evertse, ofte bij absentie
bij den Heer Commandeur de Wild, alreede daar
sijnde, om te helpen beletten het uit comen der
Sweedsche scheepen, ende soo die pooghden met

hebbe uit te comen, sullen alle uiterste divors
doen, om sulcx te beletten, soeckende in de grond
schieten, verbranden verdistrueeren, ofte veroveren
t' beste dat se ..omen, waer naer sich strictelick
sall hebben te reguleeren, Actum int slands schip
t' Huis te Swieten, den 28 februarij 1660
onder stond
Michiel d' Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 69

Esquader van de Heer Vice Admirael Michiel
d' Ruijter, voor tegenwoordigh tot nader Ordre
ende sullen gestadigh de wimpel van d' groote stengs
laaten waeien.

No. 23

De Heer Vice Admirael als Admirael d' Ruijter
de Hr. Commandeur Gidion d' Wildt als vice admirael
Schut bij nacht Piter van Brakel
Capt: Jan Verburgh
Capt. Dirck Scheij
Capt. Jacob van Meuwen
Capt. Isbrandt d' Vrijes
Capt. Piter Salomons
Capt. Claes Marrevelt
Capt. Jacob Swart
Capt. Hendrick Botskens
Capt. Allert Tijssen
Capt. Hugo van Nijehoff
Capt. Joost Verschure
Capt. Hendrick d' Raad
Capt. Jan Lenarts Brander
Capt. Jan Claessen Brander

Exquadre van de Heer Vice Admirael
Cornelis Evertse voor tegenwoordigh tot
naader ordre, ende gestadigh den wimpel
van de voor steng laate waeije

De heer Cornelis Evertse als Admirael
d' Hr. Commandeur Folkert Adriaenz soram Vice Admir.
Adriaen Pols als schout bij nacht
Capt: Jacob Pense
Capt. Bastiaen Tuinneman
Capt. Marinus d' Klerck

Capt. Jacob Symons de Wijt
Capt. Laurus Hemskerck
Capt. Jan Noblet
Capt. Govert Hoen
Capt. Brunsvelt
Capt. Allert d' Boer
Capt. Jan Viselaer
Capt. Hubregh Schonevelt

Aldus verdeelt ende geslooten den ..
Maertij 1660: int s' Lands schip t' Huijs
te Swuijeten, onder stondt
Michiel d' Ruijter

stylo Gregorianij

Paleografie Brunsvelt blad 70

No. 24

Ordre ende zeijnbrief, voor alle hoofd Officiren, Capiteijnen
ende Commandeurs: der Branders, om soo wanneer den viant
mocht comen te rescontreeren, den anderen te secunderen
als eerlijcke dienars vant Lieve vaderlandt
schuldigh sijn te doen, ieder manijeren, hier naer
volgende, sonder hoogh dringende noodt hier van
te blieven in gebrecke.

Eerstelijck sal den Hr. Vice Admirael d' Ruijter tot zijn
secunde hebben, de Capt. Jan Verburgh, Jaacob van Meuwen
Hendrick d' Raad, Jan Lenarts Brander

Ten tweeden sal den Hr. Commandeur Corneliss Evertse
tot sijn secunde hebben, de Capiteinen, Jacob Pense, en
Sebastiaen Tuinneman, Jan Claase grooten, Brander

Ten derden sal den Lt. Commandeur d' Wilt tot sijn secun-
de hebben, d' Capiteinnen Isbrandt d' Vrijes, ende Allert
Mathijssse, nevens Huibert Schonevelt Brander

Ten Vijerden sal den Heer schout bij nacht Folckert
Schram, tot sijn secunden hebben de Capiteinen, Brunsvelt
en Allert de Boer

Ten vijfden sal den heer schut bij nacht Brakel, tot
sijn secunden hebben, d' Capiteijnen Dirck Scheij, ende
Jacob Swart

Ten sesten sal den Capt. Pools als schout bij nacht onder den heer Commandeur Evertse, tot zijn secunden hebben, de Capiteinen Marinus d' Klerck ende Jacob d' Witt

Ten seuenden den Capteijnen Houtuijn, Lourens Heemskerck, ende Jan Noblet, sullen den andren secundeeren

Ten achsten d' Capiteinen, Jan Vyselaer, Claes, Marrevelt, ende Joost Verschuier, sullen den andren secunderen

Ten negenden, d' Capiteinen .. Salomons, Huigo van Nijhoff, ende Hendrick Godtskens, sullen den andren secunderen,

Paleografie Brunsveldt blad 71

Links:

Edogh soo wanneer wij met den viandt int gevecht mochten comen, en mercklijcke auontagie (= voordeel?) daar op hadden, soo sall ieder vermooghen sijn best te doen, ende aen te tasten daar hij avontage zijet, doch alltijt wel lettende ons niet te verre van den andren te verspreiden, om bij noodt den andren te comen secundeeren, ende dat ieder voort sijn hem draagh, als een eerlick soldaet ende liefhebber van ons vaderlandt schuldigh is te doen, ende voort noch mael ieder wel strictlijck gelast, haar opper hoofden wel te secundeeren, sonder hier van te blieven in gebreke.

Actum int S' Lands schip t' Huijs te Swuijten
voor Lands Croon den .. Marti 1660
Onder stont
Michiel Ad: Ruijter

No. 25

Ordre en Rangh int aen tasten der Viandt, soo wanneer, daar bij comen,

1. d' Hr. Commandeur Cornelis Evertse, sal d' auant garde hebben
2. d' Hr. Commandr: d' Wilt met sijn secunden de tweede
3. d' Hr. Vice Admiraal d' Ruijter met sijn secunden d' derde
4. d' Hr. Schout bij nacht Igram, met sijn secunden d' vierde
5. d' Hr. Schut bij nacht Brakel, met sijn secunden d' Vuijffde
6. d' Schout bij nacht Pools, met sijn secunden d' seste
7. Capteijn, Houtuijn, met sijn secunden d' sevende
8. Capt. Viselaer met sijn secunden, de achste

9. Capt. Piter Salomons met zijn secunden de negende

Datum als boven stijlo Gregorianij en
onder stondt

Michiel Ad: Ruijter

Rechts:

No. 26

De Heer Michiel d' Ruijter Vice Admirael
van Holland en Westvriesland

Last hier meede den Commandeur, Jan Verburgh,
nevens d' Capiteinen Jacob Adriaense Pense, als
Vice Commandeur, Capiteijn Brunsvelt als derde.
Jan Noblet, en Lourens Heemskerck, aenstondts ancker
te lichten, ende seijlen met de onderhebbende Lands
scheepen, naeder tot op de wacht, voor Landscroon,
vervangende aldaar de Heer schout bij nacht Folkert
Igram, met sijn bij hebbende scheepen, ende sullen
haar naer t' weer ende de wint sal waeie, reguleeren
dat is met een westlycken windt, niet alte nae
aende gronden bliven leggen, en met een Oostlijken
windt, weeder een weinigh naeder aen te zeijlen
soeckende alle vaartuigen, groot ende kleyn, te
verspreken, ende aldaar te onthouden, den tijt
van acht daagen, ofte tot naeder ordre, waar na
hun percijts sullen hebben te reguleeren, Actum in
S lands schip t' Huis te Swieten voor Lands Croon
Den 15e (?) Martij 1660, stilo gregoriani
onder stondt
Michiel Ad: Ruijter

No. 27

De Heer Vice Admirael d' Ruijter
Vice Admirael over Holland en Westvriesland
Last hier meede den Capt: Brunsvelt, alle Coop-
vaerdij scheepen, toe behorende de Sweedsche ofte
Deense onderdaenen ofte wel andre gealieerde, staende
in vrindschap van Haar Hoogh Mo: de Heeren Staaten
Generael, voor alle overlast sal hebben te bevrijden
ende beschermen, sonder te gedooghen dat binnen
canon schoot eenig hostilityt, door iemandt
vande sullen wort gedaen, t sij noch eens door
Sweedse, Deense ofte eenige Comsije vaerders
soo danigh die soude mooghen weesen, waer

naer sijoh stricktlijck tot naader ordre sall hebben
te reguleeren, Actum int s lands schip t' Huijs
te Swuijeten. den 5 April 1660.
stijlo nono, onder stontd
Michiel Ad' Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 72

No. 28

D' heer Michiel d' Ruijter
Vice admirael van Holland ende
Westvrieslandt

Last hier meede den Capt: Hendrick Brunsvelt
als commandeur: nevens den Capt: Hendrick Gotskens
ende Capt: Lourens Heemskerck
met haar onder hebbende Lands Scheepen, metten den eerste
goeden windt te zeylen van hier, mette gereet wesende
Coopvardij Scheepen, gedestineert naer t' vaderlandt, tot
omtrent Schaagen, de selve tot der warts Convoieerende
met alle versekertheit, soo veel mooglick is, doch de windt
Oostelyck zijnde, zullen d' Noortse Cust houden, soo naer als
d' Coopvaerders, sullen willen volghen, ende nae dat de langste
van Schaagen sullen hebben geseijlt, soo sullen de verschreven
Commandeur Brunsvelt, en Capt. Godsken, haars curs stellen
naer Lauckulle * anders genampt weesen Laercollen*, int .. waater in de reviere van Christiaen
in Noorweeghen, ende aldaer weesende, sullen terdeeren ende
blieven wachten, den tijt van ses daaghen, en dat op alle schepen
schuten en vaartuigh, die aldaer in dien tijt vaardigh, soudent
mooghen sijn, naer welcke expiratie deselve, alle gereedt
weesende, onder haare beschermingh sullen meede nemen, ende
voor eerst convoieeren tot voor Aalburgh in Jutlandt, om
van daar meede te nemen, onder haar geleide, alle soo danige
scheepen Gallioots ende schuten, die daar binnen den tijt
van twee daaghen soude comen gereet weesen, sonder daar
langer te wachten, ende haar als dan gesamentlijck in
aller stoedt, door de zondt, naar Coppenhaagen vervoeghen,
ende de voorschreven scheepen. schuten en vaartuijgen
in sal .. weesende, sullen meer gemelte Cappiteinen haar
sonder versuijm, weeder onder de vlagge vervoeghen, gebrij..
ende in alles, goedt soldaet ende zeemansschap, soo veel
doendlijck is, ende niet te gedooghen, dat eenigh der selvige
scheepen ofte schouten Molest wort aen gedaen, ofte bescha-
dight, maar in teegendeel de selve bevrijden, teegen
alle ende een iegelijck, diese soude willen beschaadighen, sonder
hier van in alles, te bliven in gebreeke, waar naar hem
strictelijck sullen hebben te reguleerten, Entlijck

sullen int passeeren den zondt, haar Naesseijlen een vadere strijcken voort Casteel, Cronenburgh, ende schieten daar voor vuyfff eerschooten, ende soo eenige Sweedsche Conings scheepen, mochten comen te rescontreeren sullen die met alle vaetsoen, ende beleeftheijt, soecke te bejegenen, Actum int s' Lands Schip t' huys te Swuijten voor Coppenhagen, den 30 april 1660

Onder stondt,
Michiel Ad: Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 73

No. 29

Last hier meede den Capiteijn Hendrick Brunsvelt, aen stondts ancker te lichten, ende seijlen als Command: over ofte nevens de Capiteinen, Joost Verschuijer, ende Jan Noblet, van hier tot onder den drakeur ofte Amack, ende verwachten daer de naeder ordre, van sijen Coninghlijcke Maijstijt van Deenmarcken, ofte die van Haar Exell: Haar Hoogh Mog: gedeputeerden om eenige Millitie ofte volckeren, op t' Eyland Meun te brenghen, ende soo ras die gelandet zijn, sullen haer dan Citto weer, sonder enigh versuim onder de vlagge vervoeghen, ten waare andre specijale last, hier van door Haer Exell: verschreven bequame waer naer hun strictlijcken sullen hebben te reguleeren, Actum s' Lands schip t' Huis te Swuieten voor Coppenhage den .. julij 1660
onder stondt,
Michiel d' Ruijter

No.30

De Hr. Michiel d' Ruijter
Vice admiraal van Holland ende
west vrieslandt

Last hier meede den Capt: Hendrick Brunsvelt, goede acht te nemen, om niet te laate Cchapeeren, ofte anders passere, eenige ballaste Coopvaerders, van wat natie die soude mogen weesen, allen uitgesondert d' Engelsche Natie, die w.r. (?) sult laate passeeren, ende vorder reguleeren naer d' ordre vanden lutnant Hans Lourens, Lut: van zijn Exell: Hendrick Bielcke, waar naer V.E. (?) strictlick sult

hebben te reguleeren, actum in s Lands schip
t' Huijs te Swuieten den 16 /6 junij 1660
onder stondt
Michiel d' Ruijter
Paleografie Brunsvelt blad 74

Links:

No. 31
De Heer Michiel de Ruyter
Vice Admirael van Holland
en West Frieslant

Last hier meede den Cap: Jacob Adriaense Pense
als Commandeur, den Capiteijn Pieter Salomons, als
tweede hoofd den Capt: Hendrick Brunsvelt als derde
hoofd, nevens de Capiteijnen, .. Marrevelt
Bastiaaen Tuinneman, Jacob Symons d' Wijt, Joost
Verschuren ende Hendrick d' Raad, aen stondts haer ancker
te lichten, ende zeylen onder Commando, van den
verschreven Commandeur Pensen, van hier tot onder
Draker, alwaer gecomen sijnde, hun verder int generaal
sullen reguleeren naer d' speciaele ordre, vanden Heer
Vice Admirael Nicolaes Helt, om soodanige dienst
voor sijn Coninghlij: May: Deenmercken helpen
doen, als gemelte Heer Vice Admirael Helt hum
bekent maken sal, gebruickende nevens de selve
goede soldaet en zeemanschap, waer naer hun
stricktlijck sal hebben te reguleeren, Actum in s Lands
Schip t' Huijs te Zuijten, Liggende voor Coppenhagen
den 27 junij 1660
onder stondt
Michiel Ad' Ruijter

No. 32
Order
Door order van den heer Vice Admirael de Ruijter
sal gelejnen den Capt: Brunsvelt, met sijn onder
hebbende lands schip: soo haest ick onder gescharene
met het Coninghlijcke schip de Swarte baer sal t' zeyl
gaen, terstondt te voeghen, tot voor den groensondt
en daar tusten in voorvallende occasie sult
reguleeren naer den ordinarij zeijn brijeff, ende
voor den groen zondt comende te anckeren, sullen
doen met den ander werder beraeden, wat best ..
dienstlicxt sal weesen, tot het spoedighst overtrans;
portereen, van de Sweedse volckeren, uit sijn komt:

Maeis: Landen, en Rycken, waar naer sich een
ieder sal hebben te reguleeren, Actum int Kom:
Schip den Swarten Baer, onder Rastrop den
den 29/19 junij 1660
Onder stondt
Nicolaes Heldt

Als de vlagge van de Cruys stenge
sal waeien, sal believen aen boort
te komen.

Rechts:

No. 33
De Commandeur Jacobus Adriaense
Pense.

Last hier meede den Capiteijn Hendt: Brunsvelt met
sijn onder hebbende s' lands schip, om te zeylen naer Lubeck
met soo danige voortungh, als den Vijce Admirael Nicolaes
Helt sal comen gereet maken, als flenyt scheepen en schuten
om de Sweetsche troeppen, aldaer te convoieeren naer
d' boven gemelte plaets, ende aldaer gearriveert sijnde, als
dan d' schippers die onder het Confoey sijn aen te presten
om op het spoedighst haer weedrom te zeyewen (?), onder
haer boven gemelte Commandeur, mits dien alhier
in te gebrueken, soldaetschap en zeemanschap, ende
forders te houden vijff ofte ses Legs daeghe, aldus
gedaen op s lands schip Middelburgh, den 11 julij 1660
Ter ancker voor d' groensond
voor falter.
Onder stondt
Jacob Ad: Pense

No. 34
De Commandeur Jacobus
Adriaense Pense

Last hier meede den Capt: Hendrick Brunsvelt
als Commandeur, ende Capt: Bastiaen Tuijnneman
en Capt: Hendrick d' Raad, om haer anckers te lichten,
ende te zeylen naer Coppenhagen ofte naer Cronenburgh
onder d' vlagge van de Heer Vice Admirael de Ruijter
ofte elders waer de Heer Vice Admirael soude moghe
weesen, ende daer gearriveert sijnde sijn order te

pareeren, aldus gedaen op s' lands schip Middelburgh
den 30 julij : Anno 1660
onder stondt
Jacob Ad: Pense
Paleografie Brunsvelt blad 75

No. 35
De Heer Michiel d' Ruijter Vice
Admirael van Holland en Westvriesland

Last hier meede, den Capt: Hendrick Brunsvelt
onder 't commando vanden Heer schout bij nacht Folckert
Schram, in alle spoedt te seijlen van hier tot omtrent
Niuburgh in Fuijnnen, om aldaer in te nemen, en
naer t' vaderlandt te voeren, soodanige quantiteit
der Landt Milijtie, als met goed faetsoen goedt
gevonden can worden te behooren, ende sal dan
van daer sonder enigh versuijm onder gemelte
Commande segle naer Texel ofte .., doende
ten spoedighsten rapport, aen haar .. Mo: d' H..
Raaden ten Admiraliteit tot Harlingen, van sijn
gedaene vojagie waer naer hem stractlijcke
sal hebben te reguleeren, Actum in s lands schip
t' Huijs te Swijeten, voor Coppenhagen den 9 Aug
1660
Onder stondt
Michiel Ad: Ruijter

Paleografie Brunsvelt blad 76

Copie, van een brieff geschreven bij de Equipagie Meester 8t. Piter
Middachten geschreven den 17/27 septemb 1659 in Amsterdam luydt
als volgt.

Den Capitein Hendrick Brunsvelt den 11/21 deser
en alle vier voorgaende posten, gebick over Lubbeck.
geschreven aen u l: en oock aen u.e. Confraters, en
heb u.e. tot Lubbeck, sr. Sewerijn, en Coerdt
Brandt Coopluiden aldaer, tot Coppenhagen van
victualije credit gemaackt, elck soo veel gl:
van doen sult hebben tot drie dusent ryxdaelders
toe, ontfangst goet gelt, en passeert qui-
tantije, in mijn jongsten hebbe ick gedacht
datter misschien victualije voor d' stadt Coppenhau
en voor d' vloot gefonden mochten worden, de Heeren
Raaden hier geresolweert, om den 10
October drie comfoijers met ditto victualie schepen
te senden, en dat eenige oorlogs scheepen van

d' vloot tegen den tijt bij Schagen, die victualije (scheepen) vloot tegemoet sal comen, men verwacht t' auondt Resolutie en Aprobacie, van Haar Ho.

Mo: over het senden der victualije, soo draa het ons Heeren bekent sal worden gemaackt, soo treck ick naer Huijs, om d' Coopinghe en schoopinghe bij te woonen, en hoop nevens d' Heere Sorge te draagen, datte in Coopen en scheepen goede sorgh sal gedragen worden, en dat de Engelse vloot dees herfst weer bij U.E. sal comen, en ageeren tegens Sweeden, dat den tijt leert, gegroet met alle U.E. Confraters en Officiren, en Godt bevole in Hast.

Amsterdam den 17/27 Septemb: 1659.

VL boredt 26 fr.

Piter Middachten

desen ontfange den 5/15 Octob: 1659

Sna middaghe omtrent twee uren

van den Vice Admirael Egbert Meuse

op t' schip van Sijn Exl: van Opdam.

en omtrent 4 uren ontfanghe acte te

moogen volghen naer Lubbeck onder

Com: van Capt Adriaen Houtuijn

alsoo moeste wachten om dat eenige ryxraden

bij sijn Exl: waaren.

Paleografie Brunsvelt blad 77

Ed: Mo: Heeren d' Heeren Raade

ter Admiraliteijt van frieslandt

Ed: Mo: Heeren mijn jongsten is geweest Martis den 10e

deser Maent Meij per loodts, met ons uit Loopingh en geluckigh

in zee cominge, en ons curs settende Z.W. ten W. des middaghs

den 11 ditto de windt wat veranderende setten onse curs W.ZW. en

sagen tegen den avont een groot getal scheepen, niet weetende

wat voor. Maackten ons klaar, en hieldent den nacht

bij, des morgens den 12. sijnde Donderdagh, vernaemen dat, het onse

vloote waere, en malcandren door blitschap congratuleerende

met een een schoot, hebbe mij darop omtrent d' Heer Adm: d' Ruijter

vervoecht, en daen de zeloep doen uit setten, en mij aen d' Heer

Admiraels boort begewen, zewaar vondt sijn Exl: Slingerlandt,

wierden voort versien van een dezeijn boeckien, en godepeschoort,

alen d'Heer Adm: Jan Ewertsen, alwaar ordre creegh mij in sijn esquadre te erholden in d' avantgarde, onder welck brigade Capt.

Viselaer oock is, maar Capt: d' Boer onder d' Heer Adm: Jan Cornelis

Meppel van t' Noorder quartier, als schout bij nacht, den 13 ditto

liet ons Adm: Jan Ewertse d' witte vlagge waije, om sij esquadre aen boort te hebben, en daar comende ordre ontfangen, dat de Matroosen en soldaaten met twee a. twee maer een kist vermochten te hebben, t welcke reekes bij mij gedaen waare, den 15 sijnde Sondags een schip te loeff wart sijende, en altemet schietende, heeft d' Hr. Adm: de Ruijter daar twee Galiote naar toe gesonden, en vernomen dat d' Heeren Ambassadeurs, Haaren, en fogelsangs, daar in te weesen, den 16, 17 en 18 ditto. ist meest seer mistigh geweest, en hebben moeiten gehadt op malcandren te passen, dan hebben met trommel, trompet, en te met een muscquet schoot laten hooren, gelijk weedrom hoorden, doch is alles Godt loff sonder schaa gebleeven, den 19 ditto in stilte met malcandren gedreven, doch met craeders gesicht, des savons beginnende te coelen, dat sich in de nacht vrij wat verhefte, hebben smorgens den 20 ditto. gesien, dat den brander van ons esquadre, sijn booghspriet met sijn voorstengh verlooren hadde, edoch wat gerepareert sijnde, ..an bij ons noch vloot houden. den 21 ditto weinigh ofte niet voorgevallen, den 22 ditto, sijnde Pinckster dagh hebben t' land van Schaagen gesijen, en ben aen d' Hr. Adm: Jan Evertse boort ter predicatie geweest, en onder d' predicatie quam een adwijs aen d' Hr. Admiral d' Ruijter, soo verstaen conde uit Hollandt, met een kits vanden Engelsen Admirael Montagou, t' aenbrengen is secreet geweest met oock brieven soo verstaen van sijn Gel: d' Hr. Admirael v Opdam en heeft d' Hr. Admirael Ruijter nae middagh omtrent een uur sijn wimpel in genomen, en is d' Engelse kits weedrom onder zeijl gegaen wien van d' Hr. d' Ruijter vereert wierde met drije schooten, soo oock Ant worde, en sette sijn curs weerdrom naer d' Lapp den 23 ditto setten onsen curs tussen Lefou, en Arnou, sijnde westwart in, en naar verte.

Paleografie Brunsvelt blad 78

Links:

naar Middaghs stil geworden sijnde. Hebbent ons schip gekrenght en tussen waater ende wint schoon gemaackt, en hebben drije spicker gaaten gevonden, met een naadtjen ontsprongen, en t' selve wedrom geholpen, den 25 ditto, smorgens ancker gelicht, doch hebben door contrarije wint en stroom moeten setten omtrent stevens Hooft, van meininge soo verstaen hebbe onder d' Helms ons te onthoude ende d' Hr. Oppam in de belt hooges op soude moeten verblijeven d' Hr. Montagou, met sijn scheepen onder d' Lapp, en d' Sweedsche esquader in d' Zont, en soude stilstant van wapenen voor drie weeken weese soo mijn Luitnant en schipper aen Capt. d' Boer verstaen hebben op gistren den 26 ditto. Den 27 smorgens met stil waater t' ancker gelicht en tegen middagh door wint en stroom moeten setten, savons naer t' schaffen hebben weederom bij verandringh van wint zeijl gemaackt.

maar hebbent door stilte moeten setten, den 28 ditto sijn vijfve scheepen
in onse vloot gecomen

ingevoegde tekst in kantlijn:

der een eerschip
uit Zeelandt
met een ambass
t' wee.. d' ..
tussen den 19 en 20
door mist verlate
vart noord in ..
en een schip int
d' Mool dat
schaedloos werde
geweest en
onder ons ..
van Jan ..
gecomen

Vervolg (doorgehaalde) tekst:

een weinigh naer dat van d' Hr. Admirael
d' Ruijters boort waar gecomen die d' witte vlagge liet waie
en inquizierde wie waater soude mooghen gebreck hebben en hier
Langh,

(er staat tussen de regels nog iets vermeld m.b.t. een ambassadeur)

dese .. met d' vlagh van boven en achter quam d' vloot ut
Zeelant omtrent d' Ruijter warop d' Admirael sijn vlagh streeck
gelijck oock d' ander Admirael en gawen elck negen schooten
d' in comende heeft haer weederom niet schuldigh gebleven, en haer
vlaggen weedrom opgehijest bennen d' boots van d' Admirael aen
boort van den comen gebaaren en naer een uur ofte anderhalf
is d' vrundt wedrom van ons vertrocken (noord noo) n.no. van ons
d' cours naer d' sont settende vaert is windt beginnen goedt waie
van den z.zw. En gingen onsen curs z.ten osten vermoede naer d'
Helms. Bennen savons geset voor Hrimnu, ofte hrimsteede, waar op
d' Admirael door verscheijde des andren daghs den 29 is geordineert
waater te haele wien/wen gebreck hadde.

Rechts:

Senjors Curt Brand, en Nicolaes Sevorijn saluijt

Den 31 december 1659, hebben op U.L. een wissel getrocken
op de resterende penningen vanden 2.. novemb: 1659 met mij
verrekenet, waer mij doen bij afrekeninghe, de somma van vijff-
hondert drije en vijftigh ryxdaelders, en dertijen schellingen quaem

en dese Wissel brieff, ofte drie allens Luidende, een betaelt sijnde, d' ander twee van geender waeerden, sijn houdende op de Heer Admirael d' Ruijter, ofte sijn order, U.L. sal wel doen, ende deselve op sicht betaale, ick hebbe U.L. handt schrift met medt gestuiert, maer stuieren desen brieff op dat weeten keunt, dat sulcx gerechtigh zij, en sal op U.L. soo was sulcx become, op U.L. antwoord royeeren en d' somma van vier hondert ryxdael: stellen op mijn rek: stellen sult wel doen.

Oock soo daer eenigh brieven onder U.L. sijn berustende, ofte onder 8: Severijn laetse mij toe comen, want daer brieven van Haar Ed: Mo: aen mijn Confraters sijn gecomen, in houdende noch drie dusedent rijxdaelders, soo U. Lijden daer kenniste van hebbet, gelieft het met een lettertjen bekent te Maake, waer toe mij verlaate, benevens desen wil U. Lijden bevelen nevens U.L. gesinnen Godes protexije
Desen Januarij 1660
in t' Slands Schip Oostergoo
in de haven tot Coppenhagen
.. Dienst wille D. ...
H. Brunsvelt

Singiors, Curt Brand en Nicolaes Sewerin en Comp:
Volgens mijn laatste van den 3e Decemb: 1659 uit Holland, soo hebben U.L. voor mijn rek: van Haar Ed: Mo: voor haar tweede wissel briefs ordre, mij toe te tellen d' somma van seven dusedent gulden bedragende 2990 Rijxd: waar op te vooren den 2.. Novemb: 1659 getrocken hadde, ... n een partij in waeren ontfanghen, hebbe daer van in Contant gelaaten onder 8. Curt Brandt (den 21 novemb 1659) d' somma van 553 rijxd: 13 .. Lubs: Hebbe daar op een wissel op U.L. getrocken door de Heer Admirael d' Ruijter van 960 rijxd: van den (eersten) 31 (januarij) decemb (1660) 1659. Den eersten betaalt zijnde, den tweeden en derden van geender waarden.

En compt mij dan noch van dat gelt onder Curt Brandt gelaaten d' somma 153 ryxd: 13 .. Lubs: als d' wissel brieff aen d' Ruijter ofte sijn ordre betaalt is. Soo dat mij int geheel noch compt uit de twee dusedent viert hondert en veertigh ryxdaelders, d' somma 1593 ryxdaelders en 13 .. Lubs, begere dat U.L. mij dat op spoedighst remitteert, alsoo tegenwoordig hier seer noodigh gelt van doen hebbe, en dat in specij rijxd: ofte cito cito schreeft, hoe de penninghe in der haast hier conde becomen, daar seer om verleege ben, en verwachtte opt spoedighste ordre ofte gelt, ten minste costen, vertrou dat daer tot Lubeck genoech Cooplijden sijn, die hier gelt moeten vandaen hebben, en wel graegh haar gelt sonder rysico al hier souden uit tellen, desen met haast, en verblijve U.L. Dienst will: D.E (?)

Desen februari 1660
in t' Slands schip Oostergoo
in d' haven voor Coppenhagen

H. Brunsvelt

Paleografie Brunsvelt blad 79

Links:

Singiors Coert Brand en Nicolaes Sevorijn in Comp:

Den 7 februarij 1660, hebbe U.L. aengenaemen van den 21 december 1659
uit Lubeck, geconverteert, om een brijeff van Haar Ed: Mo: d' Hr.

Raaden ter Collegie van frijeslandt, houdende de derde ordre en last
up U.L. te mooghen trecke ofte lichten, sijnde van den 10 december 1659
d' somma van 8900 f, gelijeft het soo te boeck te stellen.

Den 31 december 1659 hebbe een wisseltien op U.L. getrocken door de
Hr. Admirael d' Ruijter van 900 ryxd: vertrouwe dat selve op sicht
sult betaalt hebben, en nu soo hebbet te betaele aen 8: Hans
Petersen tot Lubeck, d' somma van 300 Rixd: en in spe.. alsoo d' waerde van
8.. , Johan Droogh alhier tot Coppenhagen op dato hebbe ontfanghe.
soo dat nu door ordre van haar Ed: Mo: latst hebbe te mooghen
op U.L. trecken d' eerst geweest den 31 october van 3000 ryxda
den tweeden van 7000 dusent gulden den 3 decemb sijnde 2800 ryxdal
en den derden (acht) van den 10 decemb desen brijeff onder u consort.
van Lubecke ontfanghen, meldet 8900 f compt Ryxd: 3360.
makende een somma van 9160 ryxdaelders.

daar op ontfangen in Octob: 1659 (als per rek) soo in waere als gelt	3000
in novemb 21. ontfanghe (in gelt) in wolle en landen lake, ryxd	996 -33
den 31 decemb: op U.L. getrocke een wissel door Ad: Ruijter	900
den 9 februarij (1660) door Johan Droogh aen Hans Piterse tot Lubeckte betale	300
Somma	4146 -33

soo dat noch te trecke hebbe d' somma van (4146 - 33) 5013 - 19 .. Lubs.

sal sulcx bij gelegentheijt soo t van dien hebbe op als trecke
desen tot geen andren fynne op doet t'samen weeten hoe ons
rek: tussen malcandren staat, en verblieve benevens desen
.. D Willig

H. Brunsvelt

desen 9 februarij 1660
op S' Lands schip Oostergo
tot Coppenhaghe

Rechts:

Ed: Ho: Mo: Heeren
Mijn Heeren

Naer mijn arrivement van Connighs berghen alhier Godtsijloff:
hebbe aen haar ed: Mo: twee brieven gedepesieert, daar in gerelateert mijn
reijse wedervare en t' verblijeff van 7 scheepen (den gecop..) soo galioots als een schute van Lubeck
daer mede onder, en wij doch met groote gevaer door Godes huer gereddet sijn.
doch ons schild wierde voor in geslaaghe, en d' Zelup geheel schadeloos; soo
oock ons tou brekende verlore ons dagelijcx ancker, daar veel moeiten
met cruijse en darna om hebbe gedaen, en ofte d' roei (?) met het harde weer, onder
gehaelt, ofte d' reep gebroocken elck van ons wedercomste conden hem niet wederom opdoen,
wij waerende geen twee daeghe tot Coppenhagen binnen gecomen
ofte saten doort is al vast, edoch hadde tot Conninghs berghe al groote is (=ijs?)
gangh gehat, quamen noch gelu..hich bijnnen door een loots, leggen met malcandren in rang
langs de haaven, om d' adwenu aen die cant genoegh saem te defenderen,
van d' tol boet, tot aen Christiaens haven,
t' schint dat de d' Sweeden de moedt wat gevallen is met het treffen op funen
en t' verlijes Niuburgh en d' andre plaatse dat wat hard aenghinge, daer
ons fry se d' minste een niet hebben betroffen die Godt gewe dat continueert
dagelijckx comen over loopers van d' Sweeden, en wordet te met/niet door de
deensche met eenige der over gecomene, soldaet stuckjes uit ge(z)ocht;
aen gaende voorts: t' goed werck dat haar Ed: Mo hebben gelieve te
doen, met wissel te remitteeren behelsende d' coopinge van cledren en al
wat daer aen dependeert, hebbe d' noodighe van sulcx versijen, en andren oock
gelick onder andere scheepen gedaen is, niet comen onthouden van oock soo
een beetingh te laate toe comen, sal darum tot dese .. toe dat selve
bekent maake op dat haar Ed: Mo: aen d' Heer uijtgewer lasten weegh
haer ontfangh op de maend Zeedule niet te veel worde uitgereickt op dat t' geene
hier noodige gewen wordet mij niet tot schaede moge strecke,
d' Heer sij gedanckt en gelooft daer is tot dato noch gelyck oock
verhaelt hebbe in mijn voorige, niet meer dan een gestorven, en hier op kerckhoff van
d' niuwe kerck, met naemen Jacob j(i)issen van Harlinge mijn
cajuit wachter geweese, doch sijn tegenwoordigh noch ses aen land, welck
soo oock andren, begerden aen landt te weesen, en oock weerdet weer
derom aen boort gecomen sijn, weedrom beter sijnde, als de andren sulcx
oock weedrom haest verwacht, altoose aen beterhandt sijn.
Met desen soo stuiere Haar Ed' Mo' d' namen en toenaemen wat aen
..egelyck soo aen goederen als gelt daer toe, hebbe uitgereickt.
en dat alles gelijck sult bevinden, wat gelt lost om dat sulcx
van Haar Ed: Mo: daer toe over gesonden waere en d' rijxdaelders t' welck
al banck daelders sijn, op haar rek: gestelt ieder tot 54 ..
gereduceedt in (Hollands) onsen gelde.
daghlijckx moet noch met d' hand in d' beurs weese alsoo met loopen en isen alles
vergaet en (verslijt) als gesleet word, en door niet (veel) continueel te doen te hebbe veel toebacq en
verquiste
dat se niet laate comen.
wil darum Haer Ed: Mo: monstreeren met dese in geslooten meede (dat in
d' maend Zeeduls in te verre getreeden, worde, dit is zij mij uit geryckt)
d' copije (uit schreves boeck)

Paleografie Brunsvelt blad 80

Bovenste regel staat niet geheel op de scan

.....

(mijn uit gaeff) waer van hij gelyck bij haer gedaen wordet groote profijttentrecke de somma van 999 - 19 - 12, welcke somma (Heeren) conpalen worden uijt dese nevens gaende (Capi..) uit sijn bock laate extrageeren, uit welck Haar Ed: Mo: genoeghsaem coomen mercke (?) bij wijer t' meest getrocken is, en aen wijen d' rest Zeeduls moete terugh blijeven oft wat op gefonden worden Versoek daarom bij haar Ed: Mo: dat dese, en wat tot noodt noch door mij mochte uit gegewen worden tot geen schaadeng en soude streck te meer so al weederom voort geheele scheeps volck een halve maend versocht hebben hebbe t' selve aff geslagen, willen daer over gaen reqesteere aen haer Ex: . dan vrese bij haer niet op gedaen sal worden edoch sal .. moeten parere om dat bij ordre is geordonneert tot een maend soude wel lich comen vallen dat die tot een maendt niet en hebben ontfange, d' selve soo veel moesten uit reicke, maer d' t' meest getrocke hebben sijn ten deel naackt geweest voor dusdanige tijt, d' Heer betalder sal gelieven een weinigh op d' persoonen nu meede over gesonden, voorts op d' Copije uit schrijvers boeck hier nevens gaende

Singior Nicolaes Severin

Uwen(?) aen genaemen van den 30 febr: (?) 1659 is mij op den 9 februari 1660, tot Copenhagen behandicht, en d

Paleografie Brunsvelt blad 81

Links:

1669
den 19/9 Augusti

Vojagie onder d' Hr van Wassenaer
Lt. Admiraal met s' Lands schip de Princess
Albertina, en verdeel onder de esquadre
vande Hr. vijce Admiraal Cortenaer
als schout bij nacht bij prou(=v?)ise van ons
Provincie

Rechts:

Provisionele verdelingh vande
Esquadres, van Haer Hoogh: Moog: Vloote

Den Heer van Wassenaer Lt. Admiraal
Commandeur Cornelis Evertsz vice admiraal
Capt. Scheij schout bij nacht
Capt. Clerck

Capt. de Graeff
Capt. Allert Matthijsz
Capt. Treslongh
Capt. Hogenhoeck
En sullen dese alle de wimpel van de vande groote stengh
laaten waije.

T' Esquadre vande Heer vice admir:
van Zeelandt
De Heer Jan Evertsz
den schout bij nacht Schram, als vice Admirael
Capt. Banckert schout bij nacht
Capt. van Toll
Capt. Cornelis Evertsen de jonge
Capt. Leen Picque
Capt. Bruinings
Capt. Stellingwerff
en sullen dese alle de wimpel van de voorstengh
laaten waeje

T' Esquadre vande Heer vice admir-
Cortenaer
Capt. van der Hulst vice admirael
Capt. Brunsvelt schout bij nacht
Capt. Ondaert
Capt. Adelaer
Capt. de Haen
Capt. Goskens
Capt. Baebber
En sullen dese allen de wimpel vande kruisstengh
laten waeje

..ft gebeurde dat eenige uitheesmske (?) scheepen
ons quame aen te tasten en alsoo in
een gevecht

Paleografie Brunsvelt blad 82

gevecht raackten dat die bij ons bevochten, den wint
daarvan hadden, ende soo niet sullen ons beste doen
die te krijgen, ten welcken einde die onbeseilste
scheepen, altijd haar best sullen doen, int midden
van haar Esquadron te comen, ende soo sij bij ons in
wachten, dat wij haar bequamelijck, op ordre conen
in machten aen tasten zal in sulcken gevalle, den
Vice Admirael Cortenaer met sij Esquadron,
de voor tocht hebben, daer naer de Heer van Wassenaer
Lt. Admirael, met sijn Esquadron, ende daer naer

den schout bij nacht Folckert Schram, met het esquadron vanden Heer Vijce Admiraal Jan Evertsz, ende int wenden sal ieder bliven op sijn rangh, der selver Esquadrons, dicht getropt, doch alsoo dat men malcandren niet aen boort en compt, soo dat den schout bij nacht voornoemt, dan sal hebben de voortocht, ende soo houden ist doendlijck, dat men den andren can secondeeren, ende dese noot sijnde defendeeren, en off de gelegentz presenteerde dat wij alle gelijck conden aen vallen sullen malcandren inwachten ende gelijcklijck met een mannelijcke couragie, als een lijevende soldate tot den besten dienst van ons vaderlandt in goede ordre attacqueren, Ruijmeeren, volgens den last van haar Hoogh: Mo: int vierde artikel van onse instructie vermeldt, daar ieder wel op moet verdacht sijn om t' selve te observeeren, sullen oock sorgedraeghen, int ankeren ieder bij sijn Esquadron malcandren een goedt open gewen, dit alles tot ons nader ordre soude hier van in eenige maniere te blieve in gebreecke. Aldus gedaen in s Lands schip d' Eendracht, toe voller sicht van Goeree den 19/9 e Augustij 1660 Onderstondt J. van Wassenaer

Paleografie Brunsvelt blad 83

Links:

De namen der Compagnien en der scheepen van Amsterdam geemberqeert en bij wijre (?) uit gevoert.

t' Huijs Oosterwijck..	Coll: Killeyreij..	vice Ad: d' Wilt
t' Huijs te Kruinigen..	Coll: Meteren..	s' bij nacht Brakel
Leuwarden..	d' Comp. van: Collo: d' Estrades	Joost Verschuren
d' Trompe..	d' Comp: van: d' Graaff. v: Dona	Jacobus van Berchem
t' Huijs te Swijten..	d' Comp. van: Collo: Allart	vice Ad: d' Ruijter
Amsterdam..	d' Lu:t Collo Vane..	Jan Gidions Verburgh
C(L?)uwerden..	d' Lu:t Collo: Aquila..	Isacq Verweerts
tijt verdrijff..	d' Lu:t Collo: Lauder..	Willem v: Zaen
Stad en Lande..	S. Major Schimmelpenning..	Dirck Scheij
d' Prins te Paard..	S. Major Beveren..	Gerbrant Schatter
d' Vreede..	Capt. Bruce..	Jacob Cornelisz Swart
d' Provincie..	Cap. Colster..	Jan van Amstel
Haerlem..	Capt: Grijm..	Jan d' Haen
t' Zijder Huijs..	Capt. Egger Tamminga..	Richeveen
Gouda..	Capt. Haulquet..	Isbrant d' Vries

Hilversen..	Capt. Willem van Gent..	Jacob van Meeuwen
d' Burgh van Leijden..	Capt. Erasmus v. Hemmama..	Roeteringh
t' V(R?)aadhuijs van Haerlem	Capt. Otto van Gent..	Hendrick Godtskens
Gelderlandt..	Capt. d' Gonne..	Hindrick Adriaenz
Deusburgh..	Capt. Boetselaer..	Nijehoff
Marseveen	Capt. La Roosette..	d' Graeff
Campen..	Capt. Vermarten (?)..	Allart Matthijsz
Hollandia..	Capt. Trogmorton..	Baernt Cramer
d' Dom van Utrecht..	Capt. Cave..	Jacob Adriaens Swart

Dese naer volgende geinberkeert
in d' Rotterdammers scheepen

Prins Maurits..	Capt. Fejo Himstra..	Capt. Marinus d' Clercq
Utrecht..	Capt. Laes Groustins..	Capt. Jacob Symons d' Wit
Gelderlandt..	Capt. Eghbert Entes..	Capt. Adriaen Pools
Kleijn Hollandia..	Capt. Haringsma..	Capt. Heemskerck

Rechts:

De namen der Compangie in Zeelandt
geinberqueert en op wat scheepen en
wie d' selve haeft uit gevaert

Zeelandia..	Serg.Majoor Arskine..	vice Adm. Johan Evertsz
Vlissingen..	Capt. Cave/Caue..	Comd. Cornelis Evertsz
Utrecht..	Capt. Francois Baillart..	Capt. Francois Mangelar
Middelburgh..	Capt. Bacxen..	Capt. Jacob Pense
Veere..	Capt. Boueren..	Capt. Leijn Pijcq
Dordrecht..	Capt. Desonnetz..	Capt. Johan Tijssen
Zirckzee..	Capt. Morton..	Capt. Tuijneman
d' Oranieboom..	Capt.Lut: Holland..	Capt. Jan Noblet
desen van Enckhuijsen		

De namen der Compagnyen in friesland
geinberqueert, en op wat scheepen

Westergoo..	Collo: Ernst van Aijlva..	Capt. Jan Vyselaer
Oostergoo..	Lut:Collo. Burmania..	Capt. Hend. Brunsvelt
d' Steeden..	Capt. Sibrant Waltz..	schut bij nacht Allert Pijers
d' Sajer een fluijt schip daar op d' Compagnie van	Capt. Aldringa..	schipper Andries Douwes

En sijn den 10 Meij onder styl uit d' zeegaeten
gelopen, en voor Texel bij d' vloot gesamentlijk

gecomen, exempt Capt. Heemskerck die bij d' hloote(groote?)
Helms is bij ons gecomen.

Sterck Ntgen dartigh oorlogh scheepen behalve
d' branders en andre wel gemonteerde fluijten
als victalie scheepen, en galjoots
een schoone vloot en vermaack om sijne.
daar: Godt zijn zeegen bij verleene.

Paleografie Brunsvelt blad 84

Resolutie in t' geven vant
ransoen broot,

Alsoo door t' op nemen bij den bottelijer, hoe
hij uit comet met t' hardt broodt, hebbe gevonden
ter weeck stijf ver drije hondert .. meerder doen tegen
5 .. ter weeck behoort geconsumeert te worden,
hebbe geordonneert en gelast, van nu sijnde den
5 junij ransoen broot te geven, en dat voor
ieder cop 5 .. T' verschil is geweest in een weeck
3 bs ..

Ende oock geordonneert voor ieder cop tegeven vol
gens ransoen aen gewicht stokvis 69..
ofte voor ieder cop 1/9 .. ider vis dagh
vleys ieder fleis dagh voor ieder cop 1 .. en voor
d' Cajuit en ftut 1 1/2 ..
speck ieder cop 1/2 ..
Caes ieder cop ter weeck - 1 ..
Botter ieder cop ter weeck 1/2 ..
Broodt hard broot 5 .. ter weegh
en weeck broodt ter weeck 7 ..
pott spijs soo veel haer lust.

Paleografie Brunsvelt blad 85

Links:

dis 23 ditto julije 1659 oude stijl
In d' selver noch gebracht aen botter 11 halve ton
en twee verondeels

Rechts:

T' Victalie schip van Harlingen
genamp: Hendrick Harckis d' schipper

2 Comp: soldaet schip genamp, t' een Adries Douwes d' schipper
t' ander Symon fonckes d' schipper 3 comp.
bennen met d' plancken aff gegaen,

Den heer Missive die Ruyter
vice Admiraal van Holland,
en west frijeslandt

Last hier Meede den Cap: Jacob Adriaense Pense
als Commandeur, den Capiteijn Pieter Salomons als
tweede Hooft den Cap: Hendrick Brunsvelt als d alder
Hooft, namens de Capiteijnen, Nicolaes Marrevelt
Bastiaen Tuineman, Jacob Symons d'Wijt, Joost
Veschurien en Hendrick d'Raad, aen stondts gave ancker
te ligten, ende zeijlen onder Commando, vanden
Veschurener Commandeur Pensen, van Huer tot onder
Draker, alwaer gecomen zijnde, Hun verder int generaal
sullen reguleren naer d'spetiaele ordere, vanden Heer
Vice Admiraal Nicolaes Helt om soodanige dienst
voor sijn Coningsly : Ma.. : van deen menchen helpen
doen, als gemelt heer vice Admiraal Helt, Hun
bekent maken sal, gebrueckende Nevens(?) die sal nie
goede soldaet en zeemanschap, waer naer Hnn
st.ichtlijck sal hebben te regule., Actum in slandt
schip t'snijd te zunijten (?), lihgende voor Coppenhagen
den 27 junij 1660
onderstondt
Michiel A d'Ruijter

Opmerkingen:

- .. Missiee.. zal moeten zijn: Missive. Zie uitleg: <http://nl.wikipedia.org/wiki/Missive>

Hendrik Brunsvelt was de schout-bij-nacht, dat is iemand die als een soort border collie terrier om de vloot heenvaart.

Dit is een prachtige bron waarvan op pag 492 de namen voorbijkomen:

<http://books.google.nl/books?id=9DFEAAAAYAAJ&pg=PA304&hl=nl&pg=PA492#v=onepage&q&f=false>

- Nicolaes Helt is vice admiraal van Denemarken.

- pagina 492: daar op beval de Viceadmiraal de Ruyter den Kapiteinen Jakob Adriaanszoon Pensen, Pieter Salomonszoon, Henrik Brunsveldt, Niklaas Marreveldt, Bastiaan Tuineman, Jakob de Wit, Joost Verschuur en Henrik de Raadt, dat ze tot onder den Draaker zouden zeilen: met last van zich dan verder naar de bezondere ordre van den Viceadmiraal van Denemarken Niklaas Heldt te richten. Deeze scheepen werden ettelijke daagen door stilte opgehouden, en raakten eindelijk den eersten van Julius, onder 't gebied van Heldt, onder zeil, met wel vijftig zoo fluiten, schoeten als andere vaartuigen. Sy stelden hunnen koers naar de Groene Sondt, (een zeeëngte omtrent Zeelandt en d'eilanden van Meun en Falster gelegen) om daar eenige Zweedtsche volken in te scheepen en te vervoeren.

Paleografie linksonder

Orden

Door orden van den Heer vice admirael de Ruijter
Sal gelijc men den Cap t: Brunsvelt met sijn onder
Hebbende lands schip: soo haest ick onder geschreve
met het Coningslijcke schip de Swarte swaen(r) salt zijn
gaen, terstondt te volgsen, tot voor den groen sond
en daar tusten in voorvallende occasie sult
regulireren naar den ordinarij zeijn brijeft, ende
voor den groen zondt comende te anckeren, sullen
doen met den ander verder bevaeren, wat lest H'
dienstlicxt sal weesen, tot het spoedigsht op trans:
portiseren van de Sweedse volckeren uit sijn komst
..is : Landen, en Rycken waar naer sich een
ieder sal hebben te reguleren, Actum int Kom:
Schip den Swarten Swaen (?), Onder Kastrup den
den 29/19 junij 1660

Onder stondt
Nicolaes Heeldt

Als de 4 krijge van de cruijs stengd
Sal baejon, sal believen aen boort
te komen

Opmerkingen:

...ordinarij zeijn brijeft... betekent zoiets als de 'algemene seinbrief'. Een seinbrief is een brief met instructies.

Kastrup is de Deense plaats Kastrup, tegenwoordig een buitenwijk van Kopenhagen, aan het water uiteraard. Daar lagen ze voor anker.

baejon is waarschijnlijk een naam van een officier (verbastering van zijn werkelijke naam).

Zie bv ook http://nl.wikipedia.org/wiki/Zweeds-Nederlandse_Oorlog

Paleo rechtsboven

De Commandeur Jacobus Adriaensz Pense

Last hiere meede den capiteijn hendt: Brunvelt, met
sijn onder hebbende s'landt schip, om te zeijlen naar Lubeck
met soo danige voortings, als den vjice Admiraal Nicolaes,
Helt sal comen geriwet maaken, als flengt(?) scheepen en schuten
om de Zweedsese troeppen, aldaar te .. naer
d' boven gemelte plaets, enda aldaer gearriveert sijnde, als
dan d schippers die onder het .. sijn aen te preste
om op het spoedigste hier wredrom te zej.., onder
have wonen, gemelte Commandeur, mits dien alhier

in te gebruicken, soldaetsschap, en zeemanschap, ende
hondert te houden vijff ofte ses legs(?) daeghe, aldus
gedaen op s landt schip Middelburge, den 13 Julij 1660.

Onder stondt
Jacob Ad: Prense

Ten ancker voor groen sond
voor Salter

Pagina 492;

Deeze scheepen werden ettelijke dagen door stilte opgehouden, en raakten eindelijk den eersten van Julius, onder 't gebied van Heldt, onder zeil, met wel vijftig zoo fluiten, schoeten als andere vaartuigen. Sij stelden hunnen koers naar de groene sondt, (een zeeëngte ontrent Zeelandt en d'eilanden van Meun en Falster gelegen) om daar eenige Zweedtsche volken in te scheepen en te vervoeren. Den derde den zelve maandt zeilde de Ruitter met de rest van de vloote naar Elzeneur, of de Sondt, en liet den Gemagtighde van zijn Majesteit van Denemarken aanzeggen, dat hij, daar gekomen, en bereidt was met zijn scheepen en vaartuig dienst te doen. De prins van Sulzbach quam den zesten, met verscheide Zweedtsche oversten en den gezant van Vrankrijk Terlon, aan zijn boordt, om hem en de vloot te zien. Daarna heeft hij op verscheide daagen (als het windt en weêr het toeliet) veel volks, te voet en te paarde, met veel pakkaadje, van Elzeneur naar Elzenburg met zijn scheepen laten overvoeren. Geduurende dit overscheepen werdt de Ruitter, die dit werk zee beijverde, door den Zweedtschen Veldtmaarschalk Steenbok, den Graaf van Dhona, en den Rijksraad Steno Bielke, op het slot Kroonenburg ter maaltijd genoodight, beleeft onthaalt, en met veel gunstbetoog vereert.

Paleo Rechtsonder:

De Commandeur Jacobus
Adriaensz Pense

Last hier, misede den Capt: Hendrick Brunsvelt
als Commandeur, ende Capt: Bastiaen Tuijneman
en Capt: Hendrick d'Raad, om have ancker te lichten
ende te zeijlen naer Coppenhagen ofte naer Croenenburgs
onder d'vlagge van de heer vice Admirael de Ruijter
ofte elders waer de heer vice Admirael soude mochte
weesen, ende daer gearriveert sijnde sijn orders te
.. , aldus gedaen op s'landt schip Middelburghe
den 30 Julij 1660.

Onder stondt,
Jacob Ad: Pense

Pag 494:

In een der volgende daagen heeft men de lijken van zeven voorname Zweedtsche oversten, die in het stormen op Koppenhagen en in den slagh op Funen waaren doodtgeschooten, met groote statie 't Elzeneur uit de Duitsche kerk gehaalt, op de brugh gebracht, en van daar met de Hollandsche boots naar

Elzenburg gevoert.

Niet lang daarna (28 juli) werd het slot Kroonenburg van de Zweeden aan de Denen overgeleverd. De Ruiters met de meeste Hollandtsche Zeekapiteinen verzelden den Deenschen Bevelhebber, toen hij met zijne soldaaten daar in trok. Den volgenden dag (29 juli) braght men nog veele Zweedtsche ruiters met hunne paarden, en een goed getal voetvolk met de boots naar Schoonen: en ter zelve tijd werden veele Zweedtsche oversten, en daar onder de Graven Steenbok en Banier, met den heer Steno Bielke, op de Ruiters schip onthaalt. Doch 't leed nog twee daagen aan eer ze met een Hollandtsch vaartuig, nevens vrouwen en kinders en veel pakkadje, naar Schoonen werden gebraght. Toen de meeste Zweedtsche ruiers en soldaaten uit Zeelandt naar Schoonen waren gevoert, met den gewezen Bevelhebber van Kroonenburg en nog eenige andere Zweedtsche oversten, dat zij aan de Ruiters boordt hun afscheit van hem moghten neemen. Dit geschiedde ten zelve daage met groote beleeftheid, en betoog van hooghachting en dankzegging over zijne heusheit en gunst, omtrent het overscheepen van 't krijgsvolk genoten. Korts daarna quaamen de leste Zweeden t'Elzeneur, en den derden van Augustus voeren de Hollandtsche boots naar land, hun overzettende op Schoonen. Ten zelve daage zeilde de Viceadmiraal de Ruiters, nevens den Admiraal Hendrik Bielke, met een galjoot naar Koppenhagen.